

**ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
КАФЕДРА ІСТОРІЇ ФІЛОСОФІЇ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор

з навчальної роботи

“ _____ ” _____ 2010 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

09.00.05. ІСТОРІЯ ФІЛОСОФІЇ

напряму підготовки 6.020.303 – УКРАЇНСЬКА ФІЛОЛОГІЯ;
ПОЛЬСЬКА, РОСІЙСЬКА, СЕРБСЬКА, ЧЕСЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА;
АРАБСЬКА, ПЕРСЬКА, ЯПОНСЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА
кваліфікаційного рівня - БАКАЛАВР
ФІЛОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

Кредитно-модульна система
організації навчального процесу

Історія філософії. Робоча програма навчальної дисципліни для студентів філологічного факультету за напрямом підготовки 6.020.303 – українська філологія; польська, російська, сербська, чеська мова та література; арабська, перська, японська мова та література, кваліфікаційного рівня – бакалавр. – Львів, 2010. – 38 с.

Розробники: Хамар У.В., кандидат філософських наук,
доцент кафедри історії філософії

Робоча програма затверджена
на засіданні кафедри історії філософії
філософського факультету
ЛНУ імені Івана Франка
протокол № 2 від 21.09.10 р.

Завідувач кафедрою

Пашук А.І.

«_____» _____ 2010 р.

Схвалено методичною комісією за напрямом підготовки
(спеціальністю) _____

(шифр, назва)

Протокол № ____ від «_____» _____ 2010 р.

«_____» _____ 2010 р. Голова _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(Витяг з робочої програми навчальної дисципліни «історія філософії»
ФІЛОЛОГІЧНОГО факультету)

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 02.03. – гуманітарні науки <hr/> (шифр, назва)	за вибором студента	
Модулів – 1	Напрямок 6.020.303 – УКРАЇНСЬКА ФІЛОЛОГІЯ; ПОЛЬСЬКА, РОСІЙСЬКА, СЕРБСЬКА, ЧЕСЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА; АРАБСЬКА, ПЕРСЬКА, ЯПОНСЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА <hr/> (шифр, назва)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2	бакалавр	2-й	1-й
Курсова робота –		Семестр	
Загальна кількість годин – 108		3-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента -	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції	
		18 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		18 год.	4 год.
		Лабораторні	
		– год.	– год.
		Самостійна робота	
		72 год.	60 год.
ІНДЗ:			
Вид контролю: залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 36/72

для заочної форми навчання – 12/60

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета:

ознайомити студентів із:

- ∞ специфікою філософського світоглядного освоєння людиною дійсності;
- ∞ історією виникнення і розвитку філософських ідей;
- ∞ із філософськими концепціями, основними теоретичними проблемами філософії та її поняттєвим апаратом;

сформувати у студентів філософську культуру мислення, шляхом прилучення їх до світоглядної та методологічної культури;

сформувати свідомість студентів на засадах сучасних гуманістичних ідеалів, демократичних цінностей, національно-патріотичних та громадянських пріоритетів.

Завдання: знати:

в результаті вивчення даного курсу студент повинен

- ∞ основні теоретичні положення філософських концепцій протягом розвитку філософії;
- ∞ інтерпретації тих чи інших світоглядних проявів з відповідними філософськими концепціями;
- ∞ закономірності розвитку філософії та різних чинників, які впливають на нього;

вміти:

- ∞ критично аналізувати світоглядні концепції;
- ∞ формувати науково обґрунтований несуперечливий світогляд та укладати його в компактну форму філософської концепції;
- ∞ свідомо встановлювати відношення підпорядкування фахових знань більш загальним філософським концепціям;
- ∞ творчо аналізувати явища і процеси навколишньої дійсності;
- ∞ зіставляти філософські, світоглядні ідеї з практикою суспільного життя.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3.1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ ФІЛОСОФІЇ»

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин		
		Лекції	Семинари	Усього
	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Розвиток філософії від її становлення до періоду Відродження (теми 1-5)	10	10	20
1.	Тема 1. Загальні відомості про історію філософії	2	2	4
2.	Тема 2. Антична філософія (1)	2	2	4
3.	Тема 3. Антична філософія (2)	2	2	4
4.	Тема 4. Середньовічна філософія	2	2	4
5.	Тема 5. Філософія епохи Відродження	2	2	4
	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Розвиток філософії від Нового часу до сучасності (лекції 6-9)	8	8	16
6.	Тема 6. Філософія Нового часу	2	2	4
7.	Тема 7. Філософія Просвітництва. Німецька класична філософія	2	2	4
8.	Тема 8. Європейська філософія XIX-XXI ст. (1)	2	2	4
9.	Тема 9. Європейська філософія XIX-XXI ст. (2)	2	2	4
	Усього:	18	18	36

3.2. АНОТАЦІЯ ЗМІСТОВИХ МОДУЛІВ

Назви змістових модулів, тем	Кількість годин - 18
Змістовий модуль 1. Розвиток філософії від її становлення до періоду Відродження (лекції 1-5)	10
<p>Тема 1. Загальні відомості про історію філософії. Становлення філософських уявлень в країнах Стародавнього Сходу (Індія, Китай)</p> <p>Філософія: поняття, предмет, функції. Проблематика та структура філософії. Типологія філософських учень. Розвиток історії філософії. Предмет та завдання історії філософії. Місце історії філософії в системі філософських дисциплін.</p> <p>Становлення філософії в Стародавній Індії. Основні історичні етапи розвитку Індії. Основні релігійно-філософські напрями. Ортодоксальні та неортодоксальні даршани Стародавньої Індії.</p> <p>Філософія у Стародавньому Китаї. Соціально-економічні умови становлення філософії у Стародавньому Китаї. Вчення про Інь та Янь. Уявлення про долю. Основні філософські школи «золотої доби» китайської філософії.</p>	2
<p>Тема 2. Антична філософія (1)</p> <p>Причини формування філософії в Стародавній Греції. Джерела давньогрецької філософії. Роль «семи мудреців» у виникненні античної філософії. Періодизація античної філософії. Пошуки першопочатків буття античними мислителями.</p> <p>Філософія ранніх грецьких філософів (досократиків): Мілетська школа – Фалес, Анаксимандр, Анаксімен; Ефеська школа – Геракліт; Піфагорійський союз – Піфагор; Елейська школа – Ксенофан, Парменід,</p>	2

<p>Зенон; філософія Емпедокла та Анаксагора; античний атомізм – Демокріт; софістика: діяльність «старших» софістів.</p> <p>Становлення об'єктивного ідеалізму у грецькій філософії: філософія Сократа.</p> <p>Вчення Платона про ідеї. Теорія пізнання Платона (пізнання як пригадування). Уявлення про душу. Етика Платона. «Пайдейя» Платона: ідеї виховання.</p>	
<p>Тема 3. Антична філософія (2)</p> <p>Філософія Арістотеля. «Перша філософія» і «друга філософія». Критика теорії ідей Платона. Вчення Арістотеля про причини буття: формальна і матеріальна причини, цільова і рушійна причини. Вчення про категорії. Арістотель про визначення та види душі. Душа і тіло. Гносеологія Арістотеля: спростування скептицизму, сенсуалізм і емпіризм Арістотеля, проблема вторинних якостей, ступені пізнання.</p> <p>Еллінізм та його місце в історії та культурі античності. Особливості та завдання елліністичної філософії. Філософські школи елліністичної доби: стоїцизм, епікуреїзм, скептицизм, еkleктизм. Філософські школи доби Римської імперії: епікуреїзм, неоплатонізм.</p> <p>Закриття імператором Юстиніаном у 529 році платонівської Академії. Основні здобутки античної філософії та її детермінація наступного розвитку філософської думки.</p>	2
<p>Тема 4. Середньовічна філософія</p> <p>Джерела формування філософії раннього християнства. Біблійні витоки основних ідей християнської філософії. Періодизація Середньовічної філософії. Екзегетика. Діяльність апологетів: Юстин Мученик, Тертуліан. Александрійська богословська школа (Климент і Оріген).</p> <p>Філософія Аврелія Августина. Сповідь як спосіб філософування Святого Августина. Августин і грецька філософія. Критика поганства і маніхейців. Поєднання християнства з неоплатонізмом. Аргументи проти феноменалізму. Чуттєве пізнання. «Емпіризм» Августина. Розум. Відношення між вірою і знанням: віра як умова пізнання. Світ і людина. Буття. Час і вічність. Космос. Креаціонізм Августина. Людина і душа. Благо. Добро і зло – теодіцея Августина. Свобода волі душі як вияв дії Бога. Моральна доктрина Аврелія Августина.</p> <p>Рання схоластика. Ансельм Кентерберійський. Схоластичний реалізм. Відношення віри і розуму. Концепція Бога і докази щодо його існування. Боротьба реалізму і номіналізму. Крайній реалізм. Поміркований реалізм. Крайній номіналізм. Поміркований номіналізм.</p> <p>Розквіт схоластичної філософії: Тома Аквінський. Вчення про буття. Поєднання християнської теології з ученням Арістотеля. Структура світу. Вчення про сутність та існування. Різниця між матеріальним і духовним. Вчення про універсалії (поміркований реалізм). Три роди універсалій. Вчення про потенцію і акт. Докази на користь існування Бога. Тлумачення сутності Бога та його пізнання. Вчення про душу. Теорія пізнання. Відношення між раціональним знанням і вірою.</p>	2
<p>Тема 5. Філософія епохи Відродження</p> <p>Загальна характеристика епохи Відродження. Теоцентризм і антропоцентризм. Ідеї гуманізму. Нове трактування античної філософії. Гуманізм в Італії: Данте Аліг'єрі, Франческо Петрарка.</p> <p>Неоплатонізм Ренесансу. Критика схоластизованого Арістотеля і повернення до Платона. Флорентійська платонівська академія: Марсіліо Фічіно, Джовані Піко делла Мірандола.</p>	2

<p>Натурфілософія Відродження. Микола Кузанський. Теоцентризм. Містичний пантеїзм Кузанського; концепція вченого незнання. Номіналізм. Джордано Бруно: пантеїстичний матеріалізм і діалектика; ідеї нової космології; вічність і нескінченність Всесвіту; незчисленність світів; філософська антропологія і теорія пізнання.</p>	
<p>Змістовий модуль 2. Розвиток філософії від Нового часу до сучасності (лекції 6-9)</p>	8
<p>Тема 6. Філософія Нового часу Становлення філософії Нового часу. Емпіризм і філософський матеріалізм Френсіса Бекона. Вчення Бекона про «форми» і «природи». Вчення про індукцію як метод дослідження «форм». Універсальне поняття експерименту. Гносеологія: роль відчуттів (досвіду) і розуму; вчення про «примари» людського розуму. Раціоналізм Рене Декарта. Дедуктивний метод наукового дослідження (чотири правила методу). Вчення про вроджені ідеї. Принцип універсального сумніву. Теорія пізнання Декарта. Дуалізм Декарта. Вчення про матерію, рух, простір і час. Еволюція філософських систем. Філософія Бенедикта Спінози. Головні поняття метафізики Спінози: субстанція, атрибут, модус, нескінченність, порядок. Вчення про модуси (модуси протяжності і модуси мислення). Подолання дуалізму Декарта (монізм Спінози). Детермінізм. Погляди Спінози на душу. Теорія пізнання Спінози: чуттєве, розсудкове та інтуїтивне пізнання. Дедуктивно-математичний метод Спінози. Спіноза про свободу. Монадологія Готфріда Ляйбніца. Вчення про монади: множинність монад; характерні особливості монад; внутрішня активність монад. Теорія пізнання Ляйбніца. Раціональне пізнання. Критика сенсуалізму і емпіризму. Суб'єктивний ідеалізм Джорджа Берклі. Критика Берклі філософського поняття матерії. Вчення Берклі про реальність одиничного та ілюзорність загального. Принцип «існувати, означає бути сприйнятим». Ідеалістичний сенсуалізм Берклі. Сходження на позиції об'єктивного ідеалізму.</p>	2
<p>Тема 7. Філософія Просвітництва. Німецька класична філософія Загальна характеристика філософії Просвітництва. Загальна характеристика англійського матеріалізму XVIII ст. Вчення Джона Толанда про матерію і рух (саморух матерії, внутрішня активність та протяжність матерії). Шлях Толанда від деїзму до матеріалізму. Загальна характеристика французького просвітництва XVIII ст. Деїзм Вольтера. Деїстична релігія розуму. Заперечення онтологічного доведення Бога. Вольтер про матерію, душу і мислення. Монізм Вольтера. Проблема руху як загальної властивості. Сенсуалізм Вольтера. Філософія природи Вольтера. Загальна характеристика французького матеріалізму XVIII ст. Ламетрі про матеріальну субстанцію. Властивості та атрибути матерії. Теорія пізнання Ламетрі. Визнання вічності та об'єктивного існування матерії. Німецька філософія XVIII – XIX ст. Філософське вчення Іммануїла Канта. «Докритичний» та «критичний» періоди в філософській творчості Канта. Учення про «річ у собі» та явище. Теорія пізнання. Кант про феномени і ноумени. Межі пізнання. Структура процесу пізнання. Априорне в пізнанні. Антиномії. Філософська система Гегеля. Об'єктивний ідеалізм Гегеля.</p>	2

<p>Об'єктивне мислення як субстанція. Відношення між буттям і мисленням. Етапи розвитку абсолютної ідеї: логіка, природа, дух. Система категорій. Ідеалістична діалектика.</p> <p>Філософія Людвіга Фюєрбаха. Антропологічний принцип філософії Фюєрбаха. Матеріалізм.</p>	
<p>Тема 8. Європейська філософія XIX-XXI ст. (1)</p> <p>Філософія діалектичного матеріалізму: Карл Маркс і Фрідріх Енгельс. Розробка основних положень матеріалістичного розуміння історії. Теорія суспільних відношень. Продуктивні сили і виробничі відносини. Аналіз капіталістичного способу виробництва. Теорія суспільно-економічних формацій. Теорія комуністичного суспільства.</p> <p>Філософія позитивізму. Характерні риси філософії позитивізму. Головні етапи позитивізму.</p> <p>Перший позитивізм. Огюст Конт. Програма «позитивної філософії». Закон трьох стадій розвитку суспільства Огюста Конта. Критерії науковості знань.</p> <p>Другий позитивізм (емпіріокритицизм). Радикальний емпіризм Ернста Маха. Ідея анігіляції речовини. Концепція пізнання Ернста Маха. Принцип «економії мислення». Пізнання як описування феноменів.</p> <p>Третій позитивізм (неопозитивізм). Поняття аналітичної філософії. Г. Фреге і Б. Рассел: «глибинний» аналіз мови. Логічний атомізм Бертрана Рассела: речення природної мови як вихідні елементи аналізу. Людвіг Вітгенштайн: філософія як аналіз різних способів вираження дійсності (наука, мистецтво, містичне споглядання).</p> <p>«Лінгвістичний поворот» у західній філософії: трансформація філософських проблем у сферу аналізу мовних засобів і виразів.</p> <p>Філософія науки. Проблема методологічного ідеалу і критеріїв науковості знань.</p> <p>Ірраціоналізм і філософія життя. Метафізика Шопенгауера: світ як воля і уявлення; поняття «воля»; закон достатньої підстави; натурфілософія як предмет філософії; детермінізм і свобода волі. Філософія Фрідріха Ніцше: програма «переоцінки всіх цінностей»; „Смерть Бога»; критика моралі; аналіз європейського нігілізму; «Воля до влади» та ідеал «надлюдини»; ідея «вічного повернення». «Філософія життя».</p>	2
<p>Тема 9. Європейська філософія XIX-XXI ст. (2)</p> <p>Релігійна філософія. Філософія неотомізму. Ототожнення буття і Бога. Філософія Жака Марітена: концепція інтегрального гуманізму; шостий доказ існування Бога; критика філософії Нового часу; гуманізм антропоцентричний і гуманізм теоцентричний.</p> <p>Філософія психоаналізу. Зігмунд Фройд. Психоаналіз як спроба методологічного подолання суб'єктивізму та ірраціоналізму (інтуїтивізму). Виявлення принципів життєдіяльності особи та мотивів поведінки. Зміщення онтології в сферу психіки. Значимість безсвідомого. Три структурні елементи психічного (Воно, Я, Над-Я).</p> <p>Феноменологія. Е. Гуссерль: критика підстав традиційної ідеалізації (психологізму та історизму). Іntenціональність як принцип взаємозв'язку. Рух до предметів як відтворення безпосередньо смислового поля значень між свідомістю і предметами. Метод феноменологічної редукції. Ідея саморозкриття феномена. Поняття «горизонта значень».</p> <p>Філософія існування. Генеза екзистенціалізму. Філософське вчення</p>	2

<p>Сьорена К'еркегора: екзистенційні істини; етапи еволюції особи; поняття відчаю. Філософія Мартіна Гайдегера: екзистенційне тлумачення феноменології; основні етапи філософської еволюції; онтологічна концепція; сенс буття; поняття «істина»; «техніка» і «нігілізм».</p> <p>Загальні особливості прагматизму. Ч. Пірс: процес пізнання як перехід від сумніву до вірування; поняття як правила дії; істина як загальнозначуще вірування; роль загальних ідей; ідея речі як ідея її чуттєвих наслідків. Інструменталізм Джона Дьюї: систематизація прагматизму; причини виникнення і мета філософії; тлумачення поняття «досвід»; заперечення існування першоначал; умовний характер узагальнень; Джон Дьюї про метод.</p> <p>Постмодернізм як відмова від канонів філософського академізму; обґрунтування права на вільний вибір способу філософування. Метод метанаративів (Ж.Ф.Ліотар); метод «археології» (М.Фуко).</p>	
---	--

3.3. ТЕМИ ТА ПЛАНИ ЛЕКЦІЙ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Теми лекцій, план, література	Кількість годин - 18
Змістовий модуль 1. Розвиток філософії від її становлення до періоду Відродження (лекції 1-5)	10
<p>Лекція 1. Загальні відомості про історію філософії. Становлення філософських уявлень в країнах Стародавнього Сходу (Індія, Китай)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Філософія: поняття, предмет, функції. Предмет та завдання історії філософії. 2. Становлення філософії в Стародавній Індії. 3. Філософія у Стародавньому Китаї. <p>Література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Захара І. С. Лекції з історії філософії. – Львів: Видавництво ЛБА, 1997. 2. Історія філософії: Підручник / Ярошовець В.І., Бичко І.В., Бугров В.А. та ін.; за ред. В.І.Ярошовця. – К., 2002. 3. Хамар У.В. Історія філософії: Курс лекцій. – Львів: Ініціатива, 2008. – С.3-53. 	2
<p>Лекція 2. Антична філософія (1)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Причини формування та джерела філософії в Стародавній Греції. Періодизація античної філософії. 2. Філософія «семи мудреців». 3. Іонійська філософія: мілетська та ефеська школи. 4. Філософські уявлення Емпедокла та Анаксагора. 5. Атомістична філософія Демокріта. 6. Софістика. 7. Філософія Сократа та його вплив на Платона. Вчення Платона про ідеї. <p>Література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кондзьолка В. В. Нариси історії античної філософії. – Львів, 1993. 2. Хамар У.В. Історія філософії: Курс лекцій. – Львів: Ініціатива, 2008. – С.77-101. 3. Целлер Э. Очерк истории греческой философии. – СПб., 1996. 	2
<p>Лекція 3. Антична філософія (2)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Філософія Арістотеля. Критика теорії ідей Платона. 	2

<p>2. Філософські школи елліністичної доби: стоїцизм, епікуреїзм, скептицизм, еклектицизм.</p> <p>3. Філософські школи доби Римської імперії: епікуреїзм, неоплатонізм.</p> <p style="text-align: center;">Література</p> <p>1. Кондзьолка В. В. Нариси історії античної філософії. – Львів, 1993.</p> <p>2. Хамар У.В. Історія філософії: Курс лекцій. – Львів: Ініціатива, 2008. – С.101-149.</p> <p>3. Целлер Э. Очерк истории греческой философии. – СПб., 1996.</p>	
<p>Лекція 4. Середньовічна філософія</p> <p>1. Загальна характеристика середньовічної філософії. Джерела формування християнської філософії.</p> <p>2. Періодизація Середньовічної філософії.</p> <p>3. Патристика. Філософія Аврелія Августина.</p> <p>4. Схоластика. Філософія Томи Аквінського.</p> <p style="text-align: center;">Література</p> <p>1. Кондзьолка В. В. Історія середньовічної філософії. – Львів, 2001.</p> <p>2. Пашук А. Нариси з історії філософії Середніх віків: навчальний посібник. – Львів, 2007.</p> <p>3. Хамар У.В. Історія філософії: Курс лекцій. – Львів: Ініціатива, 2008. – С.149-198.</p>	2
<p>Лекція 5. Філософія епохи Відродження</p> <p>1. Загальна характеристика епохи Відродження.</p> <p>2. Гуманістичний період Відродження.</p> <p>3. Неоплатонізм Ренесансу: Марсіліо Фічіно, Джовані Піко делла Мірандола.</p> <p>4. Натурфілософія Відродження.</p> <p style="text-align: center;">Література</p> <p>1. Горфункель А. Х. Философия эпохи Возрождения. – М., 1980.</p> <p>2. Гусев В. А. История западноевропейской философии XV-XVII ст. – К., 1992.</p> <p>3. Хамар У.В. Історія філософії: Курс лекцій. – Львів: Ініціатива, 2008. – С.173-198.</p>	2
<p>Змістовий модуль 2. Розвиток філософії від Нового часу до сучасності (лекції 6-9)</p>	8
<p>Лекція 6. Філософія Нового часу</p> <p>1. Загальна характеристика філософії Нового часу.</p> <p>2. Емпіризм і філософський матеріалізм Френсіса Бекона.</p> <p>3. Раціоналізм Рене Декарта. Дедуктивний метод наукового дослідження.</p> <p>4. Еволюція філософських систем.</p> <p style="text-align: center;">Література</p> <p>1. Нарский И. С. Западноевропейская философия XVII века. – М., 1974.</p> <p>2. Стратон Р. Коротка історія новітньої філософії. Від Декарта до Вітгенштайна. – К, 1998.</p> <p>3. Хамар У.В. Історія філософії: Курс лекцій. – Львів: Ініціатива, 2008. – С.226-283.</p>	2
<p>Лекція 7. Філософія Просвітництва. Німецька класична філософія</p> <p>1. Загальна характеристика філософії Просвітництва. Англійський матеріалізм XVIII ст.</p> <p>2. Загальна характеристика французького просвітництва XVIII ст.</p>	2

<p>3. Французького матеріалізму XVIII ст. 4. Німецька філософія XVIII – XIX ст.: філософське вчення І. Канта, об'єктивний ідеалізм Гегеля, антропологічний матеріалізм Фюєрбаха.</p> <p style="text-align: center;">Література</p> <p>1. Кузнецов В. Н., Мееровский Б.В., Грязнов А.В. Западноевропейская философия XVIII века. – М., 1986. 2. Нарский И.С. Западноевропейская философия XIX века. – М., 1976. 3. Хамар У.В. Історія філософії: Курс лекцій. – Львів: Ініціатива, 2008. – С. 283-334.</p>	
<p>Лекція 8. Європейська філософія XIX-XXI ст. (1)</p> <p>1. Філософія діалектичного матеріалізму: Карл Маркс і Фрідріх Енгельс. 2. Філософія позитивізму. Характерні риси філософії позитивізму. Головні етапи позитивізму, представники. 3. Ірраціоналізм і філософія життя. Метафізика Шопенгауера. 4. Філософія Фрідріха Ніцше.</p> <p style="text-align: center;">Література</p> <p>1. Захара І. С. Лекції з історії філософії. – Львів: Видавництво ЛБА, 1997. 2. Історія філософії: Підручник / Ярошевець В.І., Бичко І.В., Бугров В.А. та ін.; за ред. В.І.Ярошовця. – К., 2002. 3. Хамар У.В. Історія філософії: Курс лекцій. – Львів: Ініціатива, 2008. – С.334-358.</p>	2
<p>Лекція 9. Європейська філософія XIX-XXI ст. (2)</p> <p>1. Релігійна філософія. Філософія неотомізму. 2. Філософія психоаналізу. Зігмунд Фройд. 3. Феноменологія. Е. Гуссерль. 4. Філософія існування. Основні представники. 5. Загальні особливості прагматизму. Ч. Пірс. 6. Постмодернізм.</p> <p style="text-align: center;">Література</p> <p>1. Захара І. С. Лекції з історії філософії. – Львів: Видавництво ЛБА, 1997. 2. Історія філософії: Підручник / Ярошевець В.І., Бичко І.В., Бугров В.А. та ін.; за ред. В.І.Ярошовця. – К., 2002. 3. Хамар У.В. Історія філософії: Курс лекцій. – Львів: Ініціатива, 2008. – С.334-358.</p>	2

3.4. СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

Теми та плани семінарських занять. Рекомендована література	Кількість годин - 18
Змістовий модуль 1. Розвиток філософії від її становлення до періоду Відродження	10
<p>Семінарське заняття 1. Філософія стародавнього Китаю</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Філософія даосизму. 2. Конфуціанство. 3. Філософія моїстів. <p><i>Джерела:</i></p>	2

<p>1. Філософія Стародавнього світу. Читанка з філософії. — Кн. 1. — К.: Довіра, 1992 – 207 с.</p> <p><i>Література:</i></p> <p>1. Буланже П.А. Будда. Конфуций: Жизнь и учение. – М., 1995.</p> <p>2. Вовк С.М. Даосизм: вчення і світогляд. – Чернівці, 2003.</p> <p>3. Дао и даосизм в Китае. – М., 1982.</p> <p>4. История китайской философии: Пер. с кит. / Общ. ред и послесл. М.Л.Титаренко. – М.: Прогресс, 1989. – 552 с.</p>	
<p>Семінарське заняття 2. Діалог Платона «Федон».</p> <p>1. Еволюція філософських поглядів Сократа та розвиток його поглядів у філософії Платона.</p> <p>2. Відношення душі й тіла, життя й смерті; суть правильного життя (життя філософа).</p> <p>3. Чотири докази безсмертя душі.</p> <p>4. Етичні й космологічні уявлення у зв'язку з філософськими.</p> <p><i>Джерела:</i></p> <p>1. Платон. Діалоги. – К., 1995.</p> <p>2. Платон. Діалог „Федон” // Всесвіт. – 1992. – №8.</p> <p><i>Література:</i></p> <p>1. Асмус В. Ф. Античная философия. – М., 1999. – С. 123 – 172.</p> <p>2. Виндельбанд В. История древней философии. – К., 1995.</p> <p>3. Кондзьолка В. В. Нариси з історії античної філософії. – Львів, 1993. – С. 151 – 184.</p> <p>4. Лосев А. Ф. Федон // Платон. Собр. соч. в 3-х т. – Т. 2. – С. 415 – 428.</p> <p>5. Філософія: dtv-Atlas. – К., 2002. – С. 39 – 45.</p>	2
<p>Семінарське заняття 3. Тіт Лукрецій Кар. «Про природу речей»</p> <p>1. Структура існуючого. Обґрунтування чинності атомістичного пояснення будови світу.</p> <p>2. Обґрунтування вічності й нескінченності матеріального світу; минушості речей.</p> <p>3. Уявлення про людину і душу.</p> <p>4. Теорія пізнання Лукреція Кара.</p> <p>5. Лукрецій про сенс життя, щастя та потребу подолання необґрунтованих страхів.</p> <p><i>Джерела:</i></p> <p>1. Кар Т. Л. Про природу речей. – К., 1988.</p> <p><i>Література:</i></p> <p>1. Вступ до філософії: Історико-філософська пропедевтика: Підручник // Г. І. Волинка, В. І. Гусєв, І. В. Огородник, Ю. О. Федів / За ред. Г. І. Волинка. – К., 1999. – С. 139 – 144.</p> <p>2. Лукреций. О природе вещей. Т. II. Статьи, комментарии, фрагменты Эпикура и Эмпедокла / Сост. Ф. А. Петровский. – М., 1947. – 698 с.</p> <p>3. Чанышев А. Н. Курс лекций по древней и средневековой философии. – М., 1991. – С. 230 – 264.</p>	2
<p>Семінарське заняття 4. Аврелій Августин. «Сповідь»</p> <p>1. Роль Аврелія Августина в систематизації християнського світогляду. Критика світогляду маніхейців.</p> <p>2. Людина і Бог. Онтологічний статус людини. Людина і душа.</p>	2

<p>3. Категорії „матерія” і „час” у тлумаченні Августина. 4. Співвідношення віри і розуму. Теорія пізнання Аврелія Августина. 5. Гріховність людини і божественна благодать. Добро і зло. Моральна доктрина.</p> <p><i>Джерела:</i> 1. Августин А. Сповідь. – К., 1996.</p> <p><i>Література:</i> 1. Кондзьолка В. В. Історія середньовічної філософії. – Л., 2001. – С. 85 – 117. 2. Коплстон Ф. Ч. История средневековой философии. – М., 1997. – С. 39 – 63. 3. Пашук А. Нариси з історії філософії Середніх віків: навчальний посібник. – Львів, 2007.</p>	
<p>Семінарське заняття 5. Томас Мор. «Утопія»</p> <p>1. Поняття «утопія». Соціальні умови, які вплинули на появу утопій. 2. Гуманістичний ідеал справедливого суспільства в «Утопії». Поняття «справедливість». 3. Соціальний критицизм та антиіндивідуалізм Томаса Мора. 4. Фізична і розумова праця в «Утопії». Моральність і релігія в «Утопії».</p> <p><i>Джерела:</i> 1. Мор Т. Утопія // Томас Мор, Томазо Кампанелла. Утопія. Місто Сонця. – К., 1988.</p> <p><i>Література:</i> 1. Горфункель А. Х. Философия эпохи Возрождения. – М., 1980. – 132 – 140. 2. Петруччани А. Вымысел и поучение. «Утопия» Томаса Мора как исходная модель // Утопия и утопическое мышление: онтология зарубежной литературы. – М., 1991. – С. 98 – 112. 3. Соколов В. В. Европейская философия XV-XVIII веков. – М., 1984. – С. 8 – 15, 92 – 100. 4. Шацкий Е. Утопия и традиция. – М., 1990. – С. 15 – 45.</p>	2
<p>Змістовий модуль 2. Розвиток філософії від Нового часу до сучасності</p>	8
<p>Семінарське заняття 6. Рене Декарт. «Метафізичні розмисли»</p> <p>1. Теорія пізнання Рене Декарта; форми відображення; відношення між пізнанням за допомогою органів відчуття і розумом. Джерела омани в пізнанні; вади чуттєвого пізнання. Пізнаваність існуючого. Критерій істини. 2. Типи об’єктів, що існують, субстанцій. Тіло (матерія) і душа. Критерій самостійності існування об’єкта. 2.1. Поняття «ідея»; характер існування ідей (чи існують ідеї самостійно?); види ідей; джерела ідей. 2.2. Поняття «тіло» (матерія); характер існування тіл (чи існують тіла самостійно?); аргументи на користь самостійності існування тіл (матерії). 3. Властивості тіл і властивості душі. Відмінності між тілом і душею, між розумом і тілом. Характер поєднання розуму й тіла в людині. Доведення незалежності існування душі й тіла.</p> <p><i>Джерела:</i> 1. Декарт Р. Метафізичні розмисли. – К., 2000.</p> <p><i>Література:</i></p>	2

<ol style="list-style-type: none"> 1. Гусев В. І. Західна філософія Нового Часу XVII-XVIII ст. – К., 2000. – С. 33 – 70. 2. Соколов В. В. Европейская философия XV-XVII веков. – М., 1984. – С. 239 – 277. 3. Реале Дж., Антисери Д. Западная философия от истоков до наших дней. – Т. 3. Новое время. – СПб, 1996. – С. 183 – 215. 	
<p>Семінарське заняття 7. За працями Григорія Сковороди «Діалог. назва його – потоп зміїний» (п.1) «Розмова, названа алфавіт, або буквар миру» (п. 2-4) «Наркіс. розмова про те: пізнай себе» (п. 5-8)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Структура існуючого: дві натури і три світи. 2. Щастя як головна ідея філософського трактату Сковороди. 3. Ідея спорідненої праці у трактаті Сковороди. 4. Споріднена праця як умова людського щастя. 5. «Наркіс» як перший («першорідний син») філософський твір Сковороди. 6. Образ Наркіса як символ самопізнання. Пізнай самого себе. 7. Що є людина? Людина є внутрішня. Проблема душі і тіла. 8. Дійсна людина. Вчення про серце і ідея безсмертя. <p><i>Джерела:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Г.Сковорода. Діалог. Назва його – потоп зміїний. – У кн.: Григорій Сковорода. – Твори у двох томах. – К., 1994. – Т.2. – С. 140-157. 2. Г.Сковорода. Розмова, названа алфавіт, або буквар миру. – У кн.: Григорій Сковорода. – Твори у двох томах. – К., 1994. – Т.1. – С. 413-463. 3. Сковорода Григорій. Твори. – К.: Веселка, 1996. – 271 с. <p><i>Література:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Горський В.С. Історія української філософії. Курс лекцій. – К., 1996. 2. Чижевський Д. Нариси з історії філософії на Україні. – К., 1992. 3. Юркевич П. Сердце и его значение в духовной жизни человека, по учению слова Божия //Философские произведения. – М., 1990. 	2
<p>Семінарське заняття 8. Іван Франко. «Що таке поступ?»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Погляди І.Франка на історичний процес. 2. Тлумачення і розуміння І.Франком історичного процесу як поступу. 3. Поступ у сфері матеріальної культури. 4. Поступ як вияв суспільно-духовного процесу. 5. Критерії і внутрішні причини поступу. <p><i>Джерела:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Іван Франко. Що таке поступ? // Зібрання творів у 50-ти томах. – К., 1986, т. 45, С.300-348. 2. Іван Франко. Що таке поступ? // Твори в 20-ти томах. – К., 1956 – Т. 19. – С. 155-195. <p><i>Література:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Горський В.С. Історія української філософії. – К., 1996. 2. Чижевський Д. Нариси з історії філософії на Україні. – К., 1992. 	2
<p>Семінарське заняття 9. Йоганнес Гессен «Сенс життя»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Система цінностей. 2. Структурні компоненти сенсу життя. 3. Аналіз суті життя як підстава для з'ясування його сенсу. 	2

4. Сенс життя згідно з сучасною релігійною філософією. <i>Джерела:</i> 1. Гессен Й. Сенс життя. — Унів. Вид-во ПУЛЬСАРИ, 2009. — 136 с. <i>Література:</i> 1. Губман Б.Л. Современная католическая философия: человек и история.– М., 1988. 2. Минкявичюс Я. В. Современный католицизм и его философия. – Вильнюс, 1965.	
---	--

4. ЗМІСТОВО-ДІЯЛЬНІСНА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	с/з	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Розвиток філософії від її становлення до періоду Відродження												
Тема 1. Загальні відомості про історію філософії	11	2	2			7	72	8	4			60
Тема 2. Антична філософія (1)	11	2	2			7						
Тема 3. Антична філософія (2)	11	2	2			7						
Тема 4. Середньовічна філософія	12	2	2			8						
Тема 5. Філософія епохи Відродження	11	2	2			7						
Разом – зм. модуль 1	56	10	10			36						
Змістовий модуль 2. Розвиток філософії від Нового часу до сучасності												
Тема 6. Філософія Нового часу	13	2	2			9						
Тема 7. Філософія Просвітництва. Німецька класична філософія	13	2	2			9						
Тема 8. Європейська філософія ХІХ-ХХІ ст. (1)	13	2	2			9						
Тема 9. Європейська філософія ХІХ-ХХІ ст. (2)	13	2	2			9						
Разом – зм. модуль 2	52	8	8			36						
Усього годин	108	18	18			72						

**5. КОМПЕТЕНЦІЇ, ЯКИХ МАЄ НАБУТИ СТУДЕНТ
У РЕЗУЛЬТАТІ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ)**

№ з/п	Види робіт	Компетенції
Змістовий модуль 1. Розвиток філософії від її становлення до періоду Відродження		
1.	<ul style="list-style-type: none"> ☞ Лекція 1. Загальні відомості про історію філософії ☞ Семінарське заняття 1. «Філософія стародавнього Китаю» 	<p style="text-align: center;">Розуміти:</p> <p>зміст філософських концепцій аналізованого періоду</p> <p style="text-align: center;">Знати:</p> <p>поняттєвий апарат опанованих філософських концепцій</p> <p style="text-align: center;">Уміти:</p> <p>інтерпретувати будь-які погляди як прояв відповідної філософської концепції</p>
2.	<ul style="list-style-type: none"> ☞ Лекція 2. Антична філософія (1) ☞ Семінарське заняття 2. Діалог Платона «Федон» 	<p style="text-align: center;">Розуміти:</p> <p>зміст філософських концепцій аналізованого періоду</p> <p style="text-align: center;">Знати:</p> <p>поняттєвий апарат опанованих філософських концепцій</p> <p style="text-align: center;">Уміти:</p> <p>інтерпретувати будь-які погляди як прояв відповідної філософської концепції</p>
3.	<ul style="list-style-type: none"> ☞ Лекція 3. Антична філософія (2) ☞ Семінарське заняття 3. Тит Лукрецій Кар. «Про природу речей» 	<p style="text-align: center;">Розуміти:</p> <p>зміст філософських концепцій аналізованого періоду</p> <p style="text-align: center;">Знати:</p> <p>поняттєвий апарат опанованих філософських концепцій</p> <p style="text-align: center;">Уміти:</p> <p>інтерпретувати будь-які погляди як прояв відповідної філософської концепції</p>
4.	<ul style="list-style-type: none"> ☞ Лекція 4. Середньовічна філософія ☞ Семінарське заняття 4. Аврелій Августин. «Сповідь» 	<p style="text-align: center;">Розуміти:</p> <p>зміст філософських концепцій аналізованого періоду</p> <p style="text-align: center;">Знати:</p> <p>поняттєвий апарат опанованих філософських концепцій</p> <p style="text-align: center;">Уміти:</p> <p>інтерпретувати будь-які погляди як прояв відповідної філософської концепції</p>
5.	<ul style="list-style-type: none"> ☞ Лекція 5. Філософія епохи Відродження ☞ Семінарське заняття 5. 	<p style="text-align: center;">Розуміти:</p> <p>зміст філософських концепцій аналізованого періоду</p> <p style="text-align: center;">Знати:</p>

	Томас Мор. «Утопія»	поняттєвий апарат опанованих філософських концепцій Уміти: інтерпретувати будь-які погляди як прояв відповідної філософської концепції
Змістовий модуль 2. Розвиток філософії від Нового часу до сучасності		
6.	<ul style="list-style-type: none"> ☞ Лекція 6. Філософія Нового часу ☞ Семінарське заняття 6. Рене Декарт. «Метафізичні розмисли» 	<p style="text-align: center;">Розуміти:</p> <p>зміст філософських концепцій аналізованого періоду</p> <p style="text-align: center;">Знати:</p> <p>поняттєвий апарат опанованих філософських концепцій</p> <p style="text-align: center;">Уміти:</p> <p>інтерпретувати будь-які погляди як прояв відповідної філософської концепції</p>
7.	<ul style="list-style-type: none"> ☞ Лекція 7. Філософія Просвітництва. Німецька класична філософія ☞ Семінарське заняття 7. Григорій Сковорода «Діалог. Назва його – потоп зміїний». «Розмова, названа алфавіт, або буквар миру». «Наркіс. розмова про те: пізнай себе». 	<p style="text-align: center;">Розуміти:</p> <p>зміст філософських концепцій аналізованого періоду</p> <p style="text-align: center;">Знати:</p> <p>поняттєвий апарат опанованих філософських концепцій</p> <p style="text-align: center;">Уміти:</p> <p>інтерпретувати будь-які погляди як прояв відповідної філософської концепції</p>
8.	<ul style="list-style-type: none"> ☞ Лекція 8. Європейська філософія XIX-XXI ст. (1) ☞ Семінарське заняття 8. Іван Франко. «Що таке поступ?» 	<p style="text-align: center;">Розуміти:</p> <p>зміст філософських концепцій аналізованого періоду</p> <p style="text-align: center;">Знати:</p> <p>поняттєвий апарат опанованих філософських концепцій</p> <p style="text-align: center;">Уміти:</p> <p>інтерпретувати будь-які погляди як прояв відповідної філософської концепції</p>
9.	<ul style="list-style-type: none"> ☞ Лекція 9. Європейська філософія XIX-XXI ст. (2) ☞ Семінарське заняття 9. Йоганнес Гессен «Сенс життя» 	<p style="text-align: center;">Розуміти:</p> <p>зміст філософських концепцій аналізованого періоду</p> <p style="text-align: center;">Знати:</p> <p>поняттєвий апарат опанованих філософських концепцій</p> <p style="text-align: center;">Уміти:</p> <p>інтерпретувати будь-які погляди як прояв відповідної філософської концепції</p>

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

Номер	Зміст роботи	К-ть годин - 72
1.	Підготовка до семінарських занять	25
2.	Написання рефератів	20
3.	Самостійне опрацювання тем I та II змістового модуля	27

ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ I ЗМІСТОВОГО МОДУЛЯ

1. Філософія і світогляд. Типи світоглядів.
2. Відтворення філософських уявлень у міфології та релігійних віруваннях у Стародавньому Єгипті та Межиріччі.
3. Уявлення про світ у Ведах та Упанішадах.
4. Філософія шкіл «Н'яя», «Веданта», «Міманса».
5. Вплив першої «культурної революції» в Стародавньому Китаї на долю китайської філософії.
6. Діяльність «молодших софістів».
7. Малі сократичні школи: кініки, кіренаїки, мегарики.
8. Суспільно-політичні погляди Платона. Вчення про державу.
9. Вчення Арістотеля про державу.
10. Етичне вчення Арістотеля, вчення про чесноти.
11. Філософія шкіл елліністичної доби: академіки, перипатетики.
12. Філософські школи доби Римської імперії: стоїцизм, скептицизм, еkleктицизм.
13. Діяльність каппадокійських отців церкви: Василя Кесарійського, Григорія Назіанзіна (Богослова), Григорія Нісського.
14. Зародження схоластики: філософія Северина Боеція, Еріугени.
15. Середньовічна філософія близькосхідних країн і мусульманської Іспанії: Аль-Кінді, Аль-Фарабі, Ібн Сіні (Авіценні), Ібн Баджі, Ібн Туфейля, Аверроеса.
16. Єврейська філософія у Середньовіччі: Авіцеброн та Мойсей Маймонід.
17. Філософія Сігера Брабантського.
18. Філософія Оксфордської школи: Роджер Бекон, Іоанн Дунс Скот.
19. Вчення Томи Аквінського про людину і суспільство.
20. Філософські школи типу «*via antiqua*» та «*via moderna*».
21. Філософія Вільяма Оккама.
22. Містицизм Йоганна Екхарта.
23. Гуманізм Лоренцо Валли.
24. Філософія Еразма Роттердамського.
25. Критика схоластичної філософії Мішелем де Монтенем.
26. Полемічні школи арістотелізму доби Відродження: аверроїсти й олександристи.
27. Розвиток нового природознавства періоду Відродження: Микола Коперник, Йоганн Кеплер, Галілео Галілей.
28. Реформація і контрреформація.
29. Соціально-політичні доктрини Ренесансу: політична теорія Нікколо Макіавеллі.
30. Соціально-політичні доктрини Ренесансу: утопічні концепції Томаса Мора і Томмазо Кампанелли.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Андрущенко В. П. Історія соціальної філософії. – К., 2000.
2. Антологія мировой философии: В 4 т. – М., 1969. – Т.1. – Ч.1.

3. Асмус В. Ф. Античная философия. – М., 1999.
4. Асмус В.Ф. Историко-философские этюды. – М., 1984.
5. Афанасьева В. О. Гильгамеш и Энкиду. – М., 1971.
6. Беккер К.Ф. Мифы древнего мира. – Симферополь, 1998.
7. Вассоевич А.Л. Духовный мир народов классического Востока (Историко-психологический метод в историко-философском исследовании). – СПб., 1998.
8. Введение в философию. Учебник для вузов: В 2-х т. / Авт. кол.: И.Т.Фролов и др. - М.: Политиздат, 1989.- т.1.- 367 с.
9. Вступ до філософії: Историко-філософська пропедевтика: Підручник / Г.І.Волинка, В.І.Гусев, І.В.Огородник, Ю.О.Федів; За ред.. Г.І.Волинка. – К., 1999. – 624 с.
10. Гиляров Г.А. Греческие софисты. – М., 1888.
11. Гольдциэр Игнатий. Исламская и еврейская философия // В кн.: Общая история, история философии. – М., 1910. – Т.1.
12. Горфункель А. Х. Гуманизм и натурфилософия итальянского Возрождения. – М., 1986.
13. Горфункель А. Х. Философия эпохи Возрождения. – М., 1980.
14. Гусев В. А. Історія західноєвропейської філософії XV-XVII ст. – К., 1992.
15. Джохадзе Д. В., Стяжкин И. И. Введение в историю западноевропейской средневековой философии. – Тбилиси, 1981.
16. Древнекитайская философия. Нач. период. (Подгот. текстов, вступит. статья и коммент. В.В.Бродова.) Изд. 2-е. – М.: Мысль, 1972. - 271 с.
17. Древнекитайская философия. Эпоха Хань. /Редкол.: В.Г.Буров (отв.ред.) и др. – М.: Наука, 1990. - 526 с.
18. Жильсон Э. Философия в средние века. – М., 2004.
19. Захара І. С. Лекції з історії філософії. – Львів: Видавництво ЛБА, 1997.
20. Зеньковский В.В. Основы христианской философии. – М., 1997.
21. Зубов В. П. Аристотель. – М., 1964.
22. История философии в кратком изложении / Пер. с чеш. И.И.Богута – М.: Мысль, 1991. – 590 с.
23. Історія філософії: Підручник / Ярошовець В.І., Бичко І.В., Бугров В.А. та ін.; за ред. В.І.Ярошовця. – К.: Вид. ПАРАПАН, 2002. – 774 с.
24. Карсавин Л.П. Святые отцы и учителя церкви. – М., 1994.
25. Кессиди Ф.Х. От мифа к логосу. – СПб., 2003.
26. Кондзьолка В. В. Історія середньовічної філософії. – Львів, 2001.
27. Кондзьолка В. В. Нариси історії античної філософії. – Львів, 1993.
28. Кондзьолка В.В. Філософія і її історія. – Львів, 1996. – С. 3-89.
29. Коростовцев М.А. Были ли начала материалистического мировоззрения в древнем Египте? // Переднеазиатский сборник. III. История и филология стран древнего Востока. – М., 1979 . – С. 142–149.
30. Кремень В. Г. Філософія: мислителі, ідеї, концепції: Підручник / В. Г. Кремень, В. В. Ільїн. – К.: Книга, 2005.
31. Крижанівський О. Релігія, міфологія, література, архітектура і мистецтво Стародавнього Єгипту // Історія в школах України. – 2006. – №2. – С.43-45.
32. Крижанівський О. Стародавня Месопотамія: релігійно-міфологічні уявлення, література, архітектура та мистецтво // Історія в школах України. – 2006. – №4. – С.45-47.
33. Липинская Я., Марциняк М. Мифология Древнего Египта. – М., 1983.
34. Лосев А.Ф. Софисты, Сократ, Платон. – М., 1974.
35. Массон В.М. Первые цивилизации. – Л.: Наука, 1989.
36. Матье М. Э. Древнеегипетские мифы. – М., 1956.
37. Матье М.Э. Избранные труды по мифологии и идеологии Древнего Египта. – М., 1996.
38. Мелларт Дж. Древнейшие цивилизации Ближнего Востока. – М., 1982.
39. Нахов И.М. Философия киников. – М., 1982.
40. Оппенгейм А. Древняя Месопотамия. Портрет погибшей цивилизации. – М., 1990.
41. Пашук А. Нариси з історії філософії Середніх віків: навчальний посібник. – Львів, 2007.

42. Петрушенко В. Л. Курс лекцій. Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти I–IV рівнів акредитації. – К.: “Каравела”; Львів: “Новий світ–2000”, 2001.
43. Ранние отцы церкви. – Брюссель, 1988.
44. Редер Д. Г. Мифы и легенды Древнего Двуречья. – М., 1965.
45. Редер Д.Г. Мифологическое мышление и зачатки научного мировоззрения в Древнем Египте // Культура древнего Египта. – М., 1976. – С. 223–249.
46. Соколов В. В. Европейская философия XV-XV вв. – М., 1984.
47. Строгецкий В.М. Греческая историческая мысль классического и эллинистического периодов об этапах развития афинской демократии. – Горький, 1987.
48. Татаркевич В. Історія філософії. – У 3-х т. – Львів, 1997.
49. Уотт У.М., Какиа П. Мусульманская Испания. М., 1976.
50. Філософія. Курс лекцій: Навч.посібник. / Бичко І.В., Табачковський В.Г. та ін. - 2-е вид. -К.: Либідь, 1994. -576 с.
51. Філософія: Навч. Посіб. /За ред. І.Ф.Надольного. - К.: Вікар, 1999. - 624 с.
52. Філософія: Підруч. / Г. А. Заїченко, В. М. Сагатовський, І. І. Кальний та ін./ За ред. Г. А. Заїченка та ін. – К.: Вища шк., 1995.
53. Хрестоматия по эллинистической римской философии. – Свердловск, 1987.
Ясперс К. Всемирная история философии. Введение. – СПб., 2000. – С. 59-98.

ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ II ЗМІСТОВОГО МОДУЛЯ

1. Суспільно-політичні погляди Бекона.
2. Філософія Томаса Гоббса.
3. Філософська система Джона Локка.
4. Дуалістичне трактування людини Декартом.
5. Філософське вчення П'єра Гассенді.
6. Суб'єктивний ідеалізм Девіда Г'юма.
7. Психофізична теорія Девіда Гартлі.
8. Моральна система Шефтсбері.
9. Філософське вчення Монтеск'є.
10. Руссо про природний і громадянський стан людини.
11. Критика Дідро суб'єктивного ідеалізму Берклі.
12. Теорія виховання Гельвеція.
13. Філософська система Гольбаха.
14. Філософія просвітництва в Німеччині.
15. Філософія Христіана Вольфа.
16. Філософське вчення Йоганна Готфріда Гердера.
17. Натуралізм Йоганна Вольфганга Гете.
18. Моральна філософія Канта. Максими, закони, імперативи. Поняття свободи.
19. Трансцендентальний ідеалізм Фіхте.
20. Натурфілософія і трансцендентальний ідеалізм Шеллінга.
21. Учення про людину Людвіга Фюрбаха.
22. Методологія позитивного дослідження Джона Стюарта Мілля.
23. Теорія пізнання Герберта Спенсера.
24. Ідеї «критики чистого досвіду» Ріхарда Авенаріуса.
25. Конвенціоналізм Анрі Пуанкаре.
26. Продовження традицій аналізу в логічному позитивізмі «Віденського гуртка».
27. Критичний раціоналізм Карла Поппера.
28. Філософія Баденської школи: Вільгельм Віндельбанд.
29. Філософія Марбурзької школи: Герман Коген.
30. Неогегельянство.
31. Філософія трагедії Г.Зіммеля.

32. Інтуїтивізм Анрі Бергсона.
33. «Методичний реалізм» Етьєна Анрі Жільсона.
34. Ірраціоналізм Л. Шестова.
35. Головні напрямки розвитку феноменології.
36. Екзистенційна філософія Карла Ясперса.
37. Атеїстичний екзистенціалізм Жана-Поля Сартра.
38. Філософія Альбера Камю.
39. Філософське вчення Вільяма Джеймса.
40. Неопрагматизм Річарда Рорті.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Адорно Т., Хоркхаймер М. Діалектика просвітлення. – М., 1997.
2. Андрущенко В. П. Історія соціальної філософії. – К., 2000.
3. Бабушкин В. Феноменологічна філософія науки. – М., 1985.
4. Бакрадзе К.С. Діалектика в філософії Фихте // Бакрадзе К.С. Избр. филос.тр. – Тбілісі, 1981. – Т.1. – С.142-191.
5. Богомолів А. С. Буржуазна філософія США ХХ століття. – М., 1974.
6. Больнов О. Ф. Філософія екзистенціалізму. – СПб., 1999.
7. Вступ до філософії: Історико-філософська пропедевтика: Підручник / Г.І.Волинка, В.І.Гусєв, І.В.Огородник, Ю.О.Федів; За ред. Г.І.Волинка. – К., 1999. – 624 с.
8. Гегель Г.В.Ф. Лекції по історії філософії. – СПб, 2001. – Кн.1. – С. 69-158.
9. Гусєв В. І. Історія західноєвропейської філософії ХV-ХVІІ ст. – К., 1994.
10. Жучков В. А. Німецька філософія епохи раннього Просвітлення (кінець ХVІІ – перша чверть ХVІІІ в.). – М., 1989.
11. Захара І. С. Лекції з історії філософії. – Львів: Видавництво ЛБА, 1997.
12. Ильин И. П. Постмодернізм от истоков до конца столетия: эволюция научного мифа. – М., 1998.
13. История философии в кратком изложении / Пер. с чеш. И.И.Богута – М.: Мысль, 1991. – 590 с.
14. Історія філософії: Підручник / Ярошовець В.І., Бичко І.В., Бугров В.А. та ін.; за ред. В.І.Ярошовця. – К.: Вид. ПАРАПАН, 2002. – 774 с.
15. Кремень В. Г. Філософія: мислителі, ідеї, концепції: Підручник / В. Г. Кремень, В. В. Ільїн. – К.: Книга, 2005.
16. Кузнецов В. Н. Французський матеріалізм ХVІІІ століття. – М., 1981.
17. Кузнецов В.Н., Мееровський Б.В., Грязнов А.Ф. Західноєвропейська філософія ХVІІІ в. – М., 1986.
18. Лазарев В. В. Становлення філософського свідомості Нового часу. – М., 1987.
19. Момджян Х. М. Французське Просвітлення ХVІІІ століття. – М., 1983.
20. Нарський І. С. Західноєвропейська філософія ХVІІ століття. – М., 1974.
21. Нарський І. С. Західноєвропейська філософія ХVІІІ століття. – М., 1973.
22. Нарський І.С. Західноєвропейська філософія ХІХ століття. – М., 1976. – С.177-209.
23. Некоторые характеристики философии эпохи Просвещения. – М., 1989.
24. Очерки по философии Л.Фейербаха. – Киев, 1982.
25. Петрушенко В. Л. Курс лекцій. Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти I–IV рівнів акредитації. – К.: “Каравела”; Львів: “Новий світ–2000”, 2001.
26. Подольська Є. А. Філософія. Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006.
27. Причепій С. М., Черній А. М., Гвоздицький В. Д. та ін. Філософія: посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Вид. центр «Академія», 2001.
28. Рассел Б. Історія західної філософії. – К., 1995.
29. Реале Дж., Антисери Д. Західноєвропейська філософія от истоков до наших дней. – СПб., 1995. – Т.3.

30. Скратон Р. Коротка історія новітньої філософії: Від Декарта до Вітгенштайна. – Київ, "Основи", 1998. – 331 с.
31. Татаркевич В. Історія філософії. – У 3-х т. – Львів, 1997.
32. Фейербах Людвиг. Історія філософії Нового часу від Бэкона Верлуамського до Бенедикта Спинози // Людвиг Фейербах. Історія філософії. М., 1967. – Т.1.
33. Фихте И.Г. О достоинстве человека // Соч.: В 2-х т. – СПб., 1993. – Т.1. – С.435-442.
34. Фишер К. Історія нової філософії. Декарт: Его життя і сочинення. – СПб., 1994.
35. Філософія. Курс лекцій: Навч. посібник. / Бичко І.В., Табачковський В.Г. та ін. - 2-е вид. -К.: Либідь, 1994. -576 с.
36. Філософія: Навч. Посіб. /За ред. І.Ф.Надольного. - К.: Вікар, 1999. - 624 с.
37. Філософія: Підруч. / Г. А. Заїченко, В. М. Сагатівський, І. І. Кальний та ін./ За ред. Г. А. Заїченка та ін. – К.: Вища шк., 1995.
38. Хесле В. Гени філософії Нового часу. – М., 1992.
39. Эбер М. Прагматизм. Исследование его различных форм // Джеймс У. Прагматизм. – К., 1995. – С.155-240.
40. Ясперс К. Всемирная история философии. Введение. – СПб., 2000. – С. 59-98.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ЩОДО НАПИСАННЯ РЕФЕРАТУ

Реферат повинен складатися зі: змісту, вступу, основної частини (розділи), висновків, списку використаної літератури. У вступі слід: а) обґрунтувати актуальність обраної теми; б) показати ступінь розробленості даної теми, а також в) поставити завдання дослідження.

В основній частині потрібно подати короткі біографічні відомості про мислителя, передати зміст його основних ідей, показати їх актуальність.

У висновках потрібно представити результати дослідження, підвести його підсумки.

У списку використаної літератури джерела потрібно подавати в такій формі:

Ім'я автора (прізвище, ініціали). Назва твору. – Місце видання: Назва видавництва, рік видання. – Сторінки.

Так само вказується джерело під час цитування. Можна вказувати джерело цитати на кожній сторінці, а можна посилатися на список літератури, вказуючи при цьому в квадратних дужках номер джерела у списку використаної літератури і сторінку, на якій міститься текст цитати за таким зразком: [1, 255]. Обсяг реферату 10-12 сторінок, друкований (формат А-4; інтервал 1,5; розмір шрифту – 14).

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕФЕРАТУ

5 балів –	реферат написано самостійно, формальні вимоги до реферату виконано, проблему повністю розкрито, висновки містять наукові пропозиції. Для написання реферату студент використав не тільки підручники, а і першоджерела;
4 бали –	реферат написано самостійно, всі вимоги до реферату виконані, проблема розкрита;
3 бали –	реферат написано самостійно, але не всіх вимог дотримано, розкриття проблеми неповне; наявні граматичні помилки;
2 бали –	реферат написано самостійно, вимог не дотримано, проблему не розкрито;
1 бал –	реферат написано несамоостійно;
0 балів –	реферат не написано.

ТЕМИ РЕФЕРАТІВ ДО I ЗМІСТОВОГО МОДУЛЯ

1. Філософія мови Платона (література: Класики філософії мови від Платона до Ноама Хомського: Пер. з нім. А Богачова, І. Іващенко, К. Ткаченка. – Київ: видавництво «Курс», 2008. – 536 с.).
2. Філософія мови Арістотеля (література: Класики філософії мови від Платона до Ноама Хомського: Пер. з нім. А Богачова, І. Іващенко, К. Ткаченка. – Київ: видавництво «Курс», 2008. – 536 с.).
3. Філософія мови стоїків (література: Класики філософії мови від Платона до Ноама Хомського: Пер. з нім. А Богачова, І. Іващенко, К. Ткаченка. – Київ: видавництво «Курс», 2008. – 536 с.).
4. Філософія мови Августина (література: Класики філософії мови від Платона до Ноама Хомського: Пер. з нім. А Богачова, І. Іващенко, К. Ткаченка. – Київ: видавництво «Курс», 2008. – 536 с.).
5. Філософія мови в спекулятивній граматиці (література: Класики філософії мови від Платона до Ноама Хомського: Пер. з нім. А Богачова, І. Іващенко, К. Ткаченка. – Київ: видавництво «Курс», 2008. – 536 с.).
6. Філософія мови Миколи Кузанця (література: Класики філософії мови від Платона до Ноама Хомського: Пер. з нім. А Богачова, І. Іващенко, К. Ткаченка. – Київ: видавництво «Курс», 2008. – 536 с.).
7. Філософія мови Томаса Гоббса (література: Класики філософії мови від Платона до Ноама Хомського: Пер. з нім. А Богачова, І. Іващенко, К. Ткаченка. – Київ: видавництво «Курс», 2008. – 536 с.).
8. Філософія мови Джона Локка (література: Класики філософії мови від Платона до Ноама Хомського: Пер. з нім. А Богачова, І. Іващенко, К. Ткаченка. – Київ: видавництво «Курс», 2008. – 536 с.).
9. Філософія мови Ляйбніца (література: Класики філософії мови від Платона до Ноама Хомського: Пер. з нім. А Богачова, І. Іващенко, К. Ткаченка. – Київ: видавництво «Курс», 2008. – 536 с.).
10. Філософія мови Джамбатиста Віко (література: Класики філософії мови від Платона до Ноама Хомського: Пер. з нім. А Богачова, І. Іващенко, К. Ткаченка. – Київ: видавництво «Курс», 2008. – 536 с.).
11. Філософія мови Кондильяка (література: Класики філософії мови від Платона до Ноама Хомського: Пер. з нім. А Богачова, І. Іващенко, К. Ткаченка. – Київ: видавництво «Курс», 2008. – 536 с.).
12. Філософія мови Йогана Гамана (література: Класики філософії мови від Платона до Ноама Хомського: Пер. з нім. А Богачова, І. Іващенко, К. Ткаченка. – Київ: видавництво «Курс», 2008. – 536 с.).

ТЕМИ РЕФЕРАТІВ ДО II ЗМІСТОВОГО МОДУЛЯ

13. Філософія мови Гердера (література: Класики філософії мови від Платона до Ноама Хомського: Пер. з нім. А Богачова, І. Іващенко, К. Ткаченка. – Київ: видавництво «Курс», 2008. – 536 с.).
14. Філософія мови Канта (література: Класики філософії мови від Платона до Ноама Хомського: Пер. з нім. А Богачова, І. Іващенко, К. Ткаченка. – Київ: видавництво «Курс», 2008. – 536 с.).
15. Філософія мови Гегеля (література: Класики філософії мови від Платона до Ноама Хомського: Пер. з нім. А Богачова, І. Іващенко, К. Ткаченка. – Київ: видавництво «Курс», 2008. – 536 с.).
16. Філософія мови Вільгельма фон Гумбольдта (література: Класики філософії мови від Платона до Ноама Хомського: Пер. з нім. А Богачова, І. Іващенко, К. Ткаченка. – Київ: видавництво «Курс», 2008. – 536 с.).

17. Філософія мови Ніцше (література: Класики філософії мови від Платона до Ноама Хомського: Пер. з нім. А Богачова, І. Іващенко, К. Ткаченка. – Київ: видавництво «Курс», 2008. – 536 с.).
18. Філософія мови Чарльза Пірса (література: Класики філософії мови від Платона до Ноама Хомського: Пер. з нім. А Богачова, І. Іващенко, К. Ткаченка. – Київ: видавництво «Курс», 2008. – 536 с.).
19. Філософія мови Фреге (література: Класики філософії мови від Платона до Ноама Хомського: Пер. з нім. А Богачова, І. Іващенко, К. Ткаченка. – Київ: видавництво «Курс», 2008. – 536 с.).
20. Філософія мови Кассірера (література: Класики філософії мови від Платона до Ноама Хомського: Пер. з нім. А Богачова, І. Іващенко, К. Ткаченка. – Київ: видавництво «Курс», 2008. – 536 с.).
21. Філософія мови Вітгенштайна (література: Класики філософії мови від Платона до Ноама Хомського: Пер. з нім. А Богачова, І. Іващенко, К. Ткаченка. – Київ: видавництво «Курс», 2008. – 536 с.).
22. Філософія мови Гайдеггера (література: Класики філософії мови від Платона до Ноама Хомського: Пер. з нім. А Богачова, І. Іващенко, К. Ткаченка. – Київ: видавництво «Курс», 2008. – 536 с.).
23. Аналітична філософія мови (література: Класики філософії мови від Платона до Ноама Хомського: Пер. з нім. А Богачова, І. Іващенко, К. Ткаченка. – Київ: видавництво «Курс», 2008. – 536 с.).
24. Філософія структуралістського мовознавства (література: Класики філософії мови від Платона до Ноама Хомського: Пер. з нім. А Богачова, І. Іващенко, К. Ткаченка. – Київ: видавництво «Курс», 2008. – 536 с.).

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семинар є видом навчального заняття, яке відбувається у складі академічної групи. Форми його проведення – дискусія, доповідь та обговорення. На семінарському занятті з історії філософії викладач організовує обговорення питань з визначених у робочій навчальній програмі тем, обов'язково підсумовуючи обговорення теми та оцінюючи участь у ньому студентів. Участь у семінарських заняттях враховують під час виставлення підсумкової оцінки з історії філософії.

На семінарах студенти вчаться самостійно працювати з книгою, бути вимогливими до своєї відповіді й до відповіді товариша. Семінарське заняття вимагає не механічного запам'ятовування, а свідомого засвоювання, активної пізнавальної діяльності всіх студентів.

Семінарові більше, ніж лекції, властиві ідейно-виховна й логіко-методологічна функції. Особливість філософського семінару в тому, що він є не лише формою закріплення знань, здобутих у процесі вивчення історії філософії, а й школою творчої самостійності студентів, у якій формується методологія наукового пошуку, удосконалюється культура мислення. Безперечно, що в процесі дискусії, обміну думками відшліфовується мислення майбутнього фахівця. Дискусія є дуже важливим елементом семінару, оскільки сприяє інтелектуальному напруженню, активності студентів, привчає їх мислити розкуто, вільно, творчо. Участь у дискусії, прагнення переконувати один одного будуть, можливо, першою серйозною спробою застосувати на практиці знання, здобуті на лекціях, із підручників та першоджерел. Дискусія на семінарі цінна також тим, що привчає студента до спілкування з аудиторією, адже виховувати в собі полемічну культуру – завдання кожного інтелігента.

Щоб підготувати відповіді на запитання семінару, потрібно використати лекції, підручники, першоджерела, додаткову літературу. Вибрати матеріал з декількох джерел, вибудувати відповідь логічно як завершений вислів, аргументувати її, наводити приклади. Це вимагає складніших умінь: аналізувати, систематизувати, узагальнювати вивчений матеріал.

Одним із найдоступніших засобів активізації розумової діяльності студентів є проблемне запитання. До кожної теми семінарського заняття викладач формує пакет запитань, які можна поділити на кілька типів: проблемні запитання, що узагальнюють знання студентів у сфері інших дисциплін; запитання, метою яких є повне засвоєння основних філософських понять і їхніх співвідношень; запитання, у яких передбачено зв'язок філософських знань з практикою аналізу дійсності.

ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО УЧАСНИКІВ СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ З ІСТОРІЇ ФІЛОСОФІЇ:

- обов'язково прочитати текст першоджерела та рекомендовану додаткову літературу;
- підготуватися до виступу з кожного питання плану семінарського заняття;
- підготувати відповіді на запитання, наведені під кожним із пунктів плану заняття;
- рекомендовано виступати не з місця, а перед усією аудиторією;
- викладати думки своїми словами, а не завченими фразами, формулюваннями;
- будувати виступ згідно з планом, користуючись конспектом лише в разі цитування першоджерел;
- враховувати, що кожен виступ має складатися з трьох частин: вступу, основної частини і висновку;
- вільно триматися перед аудиторією, грамотно і переконливо говорити;
- кожен студент бере участь в обговоренні всіх питань семінару;
- після відповіді товариша вміти прокоментувати основне положення проблеми, задати йому додаткове запитання;
- формулювання своєї позиції розпочинати словами «я стверджую, що...», «я вважаю, що», «моя позиція з цього питання така»;
- для підтвердження або ж спростування тієї чи іншої тези наводити аргументи (цитати з тексту першоджерела, або думки, істинність яких обґрунтована).

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДІ СТУДЕНТА НА СЕМІНАРСЬКОМУ ЗАНЯТТІ

(за п'ятибальною шкалою)

- 5 балів** – вичерпна відповідь на питання семінарського заняття. Студент відповідає логічно, послідовно, систематично. Відповідь свідчить про глибоке знання матеріалу. Студент опанував основну й додаткову літературу з теми, рекомендованої планом семінарського заняття. Доповідає впевнено, творчо, у доповіді виявляє науковий підхід, не підглядає у конспект, доцільно використовує терміни, правильно пояснюючи їх. Правильно відповідає на більшість питань викладача та учасників семінарського заняття.
- 4 бали** – студент виявляє досить повні знання матеріалу, не припускається у своїй відповіді суттєвих неточностей, засвоїв основну літературу, рекомендовану планом. Дає відповіді на питання викладача та учасників семінарського заняття. Доволі часто під час відповіді користується конспектом.
- 3 бали** – студент виявляє знання матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і роботи за спеціальністю. Доповідач сильно «прикутий» до конспекту, припускається помилок. Матеріал не повно розкриває проблему. Відповідає на поставлені запитання з помилками, однак спроможний зі сторонньою допомогою виправити їх.
- 2 бали** – студент відповідає, читаючи з конспекту, без допомоги якого у матеріалі орієнтується слабо, допускає принципові помилки. Відповідає на поставлені запитання тільки зі сторонньою допомогою. Матеріал не розкриває проблему.
- 1 бал** – студент читає з конспекту, матеріал відповіді студента розкриває проблему поверхово чи фрагментарно. На запитання викладача та студентів відповісти не може.
- 0 балів** – відповіді немає або вона абсолютно не розкриває сутності питання.

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЩО ПРИСВОЮЮТЬ СТУДЕНТАМ

У процесі вивчення модулю «Історія філософії» знання студентів оцінюються за 100-бальною шкалою (50 балів поточна успішність + 50 балів успішність на заліку) з таким переведенням у державну оцінку:

Оцінка ECTS та визначення	Кількість балів від 1 до 100	Оцінка за традиційною п'ятибальною системою	
A - відмінно	90-100	Відмінно (зараховано)	5
B – дуже добре	81-89	Добре (зараховано)	4
C - добре	71-80	Добре (зараховано)	4
D - задовільно	61-70	Задовільно (зараховано)	3
E – достатньо (задовольняє мінімальні критерії)	51-60	Задовільно (зараховано)	3
FX - незадовільно	25-50	Незадовільно (незараховано)	2
F – незадовільно (потрібна додаткова робота)	0-24	Незадовільно (незараховано)	2

Дисципліна «Історія філософії» на філологічному факультеті читається впродовж одного семестру і поділяється на два змістові модулі. Оцінка 100 балів є сумою 50-ти балів за поточну успішність (протягом семестру) та 50-ти балів, які студент зможе отримати на заліку.

Поточна успішність з дисципліни «Історія філософії» оцінюється за п'ятибальною шкалою і складається:

- ☞ з балів, які студент отримуватиме на семінарських заняттях;
- ☞ з балів, отриманих студентом за написання реферату;
- ☞ з балів, якими оцінюватиметься контрольньо-модульна робота I (II) змістового модуля (протягом I (II) змістового модуля виконується лише одна КМР).

Контрольно-модульна робота I (II) змістового модуля з історії філософії, як і всі види робіт, оцінюється за п'ятибальною шкалою і складається з 5-ти питань, кожне з яких оцінюватиметься 1 балом. Отже, максимальна кількість балів, отримана студентом за умови успішного виконання КМР I (II), становитиме 5 балів. Студент, який був відсутній під час написання КМР I (II) з поважних причин, про які засвідчить відповідний документ (наприклад, медична довідка), матиме можливість написати КМР I (II) у призначений викладачем час. Якщо ж студент не написав контрольньо-модульної роботи, то йому у такому випадку за цей вид робіт буде виставлена оцінка 0 балів.

Всі питання, які формують КМР I (II), складені відповідно до змісту тем лекцій, а також тем, винесених на семінарські заняття та самостійне опрацювання відповідного модуля.

В кінці семестру виводиться середнє арифметичне усіх одержаних оцінок (за відповіді на семінарських заняттях та за реферати) і окремо середнє арифметичне із оцінок на модулях (бали за контрольньо-модульну роботу I додають до балів, отриманих за контрольньо-модульну роботу II, і цю суму ділять на два). Ці два середні арифметичні додаються і їхня сума множиться на коефіцієнт 5. У підсумку отримують бали за поточну успішність протягом семестру.

Підсумковою формою семестрового контролю для студентів філологічного факультету з модулю «Історія філософії» є усний залік (оцінюється максимально 50 балів), який дасть змогу оцінити системне засвоєння навчального матеріалу студентами цього факультету. Питання на залік складено відповідно до тем робочої навчальної програми курсу «Історія філософії» для студентів філологічного факультету та тем, запропонованих на самостійне опрацювання для

змістового модуля I та змістового модуля II. Заліковий білет складається з трьох питань по різних періодах історії філософії.

Оцінювання знань студента, виявлених на підсумковій формі контролю заліку ґрунтується на таких критеріях:

«зараховано» – виставляється, якщо: студент у повному обсязі володіє матеріалом навчального курсу; вільно і логічно-аргументовано висвітлює навчальну проблему; бачить місце питання, яке розглядається в контексті історії філософії та загальної структури філософського знання; при відповіді на питання посилається на рекомендовану програмою курсу додаткову літературу; вміє показати методологічне значення філософських теорій, вчень і концепцій для вибору шляхів вирішення конкретних науково-природничих або соціально-політичних проблем;

«незараховано» – виставляється, якщо: студент не володіє матеріалом курсу «Історія світової філософії» і не орієнтується в його проблематиці; при спробі викладу матеріалу припускається грубих помилок; не може самостійно зробити висновки та узагальнення; не прослідковує зв'язку аналізованих проблем з практикою.

ЗАЛКОВІ ПИТАННЯ З ІСТОРІЇ ФІЛОСОФІЇ

1. Предмет та завдання історії філософії.
2. Періодизація історії філософії.
3. Становлення філософських поглядів у країнах Стародавнього Сходу.
4. Філософія Стародавньої Індії.
5. Ортодоксальні філософські школи Стародавньої Індії.
6. Неортодоксальні філософські школи Стародавньої Індії.
7. Індійські веди та їх тлумачення в брахманах та упанішадах.
8. Філософія школи н'я.
9. Філософія школи санкх'я.
10. Школа йоги.
11. Філософія Буддизму.
12. Загальна характеристика шкіл китайської філософії.
13. Філософське вчення Конфуція.
14. Філософія послідовників Конфуція: філософія Мен Цзи.
15. Філософія послідовників Конфуція: філософія Сюнь Цзи.
16. Філософія моїстів.
17. Філософська школа законників (легістів).
18. Основні принципи філософії даосизму.
19. Завершення “золотої доби” китайської філософії (перша культурна революція).
20. Загальна характеристика філософії античності.
21. Основні періоди розвитку античної філософії.
22. Іонійська філософія.
23. Натурфілософія мілетської школи (Фалес, Анаксимандр, Анаксімен).
24. Філософське вчення Геракліта Ефеського.
25. Характеристика італійської філософії.
26. Філософія піфагорійців.
27. Філософське вчення елеатів (Парменід, Зенон Елейський).
28. Апорії Зенона Елейського.
29. Філософія Емпедокла.
30. Філософське вчення Анаксагора.
31. Атомістична філософія Демокріта.
32. Софістика як явище культури і філософський напрям.

33. Філософія софістів (Протагор, Горгій).
34. Філософія Сократа.
35. Сократівська іронія і маевтика як складові елементи діалогічного методу.
36. Малі сократичні школи.
37. Об'єктивний ідеалізм Платона.
38. Гносеологія Платона.
39. Докази безсмертя душі у філософії Платона (за діалогом Платона «Федон»).
40. Філософське вчення Арістотеля.
41. Вчення Арістотеля про діалектику матерії та форми.
42. Сутність речей та її розгортання (ентелехія). Чотири причини становлення речі.
43. Критика Арістотелем учення Платона про ідеї.
44. Основні риси елліністичної (післяарістотелівської) філософії.
45. Основні філософські школи в період еллінізму.
46. Епікур і його філософське вчення.
47. Матеріалізм Тіта Лукреція Кара (за твором «Про природу речей»).
48. Філософія стоїків.
49. Античний скептицизм (Піррон).
50. Еклектизм.
51. Неоплатонізм Плотіна .
52. Загальні риси середньовічної філософії.
53. Біблійна основа середньовічної філософії: екзегетика Філона Олександрійського.
54. Основні етапи середньовічної філософії.
55. Патристика та її місце у розвитку християнської філософії.
56. Східна апологетика. Юстин Мученик.
57. Олександрійська богословська школа. Климент Олександрійський.
58. Східна апологетика. Ориген.
59. Західна апологетика. Тертуліан.
60. Каппадокійські отці церкви. Аврелій Августин.
61. Проблема віри і розуму у філософії Августина.
62. Теорія ілюмінації Августина.
63. Проблема добра і зла у філософії Августина.
64. Боецій і його філософське вчення.
65. Псевдо-Діонісій та «Ареопагітики».
66. Схоластика.
67. Реалізм і номіналізм у середньовічній філософії.
68. Філософія Ансельма Кентерберійського.
69. Номіналізм Іоана Росцеліна.
70. Філософія Авіценни.
71. Філософське вчення Аверроеса.
72. Основні проблеми філософського вчення Томи Аквінського.
73. Тома Аквінський про співвідношення віри та розуму.
74. Докази існування Бога у філософії Томи Аквінського.
75. Проблема пізнання у філософії Томи Аквінського.
76. Основні риси та періодизація філософії епохи Відродження.
77. Гуманістичні ідеї у творчості Ф.Петрарки.
78. Філософія Миколи Кузанського.
79. Пантеїстична натурфілософія Джордано Бруно.
80. Загальні риси філософії Нового часу.
81. Вчення Ф.Бекона про метод і обґрунтування емпіризму.
82. Вчення Р.Декарта про метод.
83. Принцип універсального сумніву Р.Декарта.
84. Дуалізм картезіанської філософії.
85. Гносеологія Р.Декарта.

86. Вчення Б.Спінози про субстанцію.
87. Вчення про монади Г.Ляйбніца.
88. Філософське вчення Томаса Гоббса.
89. Сенсуалістична теорія пізнання Д.Локка.
90. Суб'єктивний ідеалізм Дж. Берклі.
91. Скептицизм Д.Г'юма.
92. Загальні риси філософії Просвітництва.
93. Теорія пізнання І. Канта.
94. Принцип тотожності мислення і буття у філософії Гегеля.
95. Антропологічний ідеалізм Л.Фюєрбаха.
96. Філософські погляди К.Маркса та Ф.Енгельса.
97. Філософія «життя».
98. Екзистенційна філософія та її представники.
99. Неотомістська філософія.
100. Загальна характеристика прагматизму (Ч.Пірс).
101. Позитивізм (О.Конт).
102. Емпіріокритицизм.
103. Неопозитивізм.
104. Основні риси аналітичної філософії.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЗАЛІКУ

1. Андрущенко В. П. Історія соціальної філософії. – К., 2000.
2. Бичко А.К., Бичко І.В., Табачковський В.Г. Історія філософії: Підручник. - К.: Либідь, 2001. – 408 с.
3. Бойченко І. В., Бойченко М. І. Філософія: Навч. посібн. для дистанц. навч. – К.: Університет “Україна”, 2004.
4. Вандишев В. М. Філософія. Ч. 1. Історико-філософський вступ: Конспект лекцій. Ч. 2. Антропологія. Гносеологія. Соціологія. – Суми: Вид-во СумДУ, 2000.
5. Введение в философию: Учебник для вузов: В 2 ч./ Под общ. Ред. И. Т. Фролова. – М., 1989. – Ч.1. – Разд. 1.
6. Волинка Г. І., Гусев В. І., Мозгова Н. Г. та ін. Історія філософії в її зв'язку з освітою: Підручник. За ред. Г. І. Волинки. – К.: Каравела, 2006.
7. Вступ до філософії: Історико-філософська пропедевтика: Підручник / Г.І.Волинка, В.І.Гусев, І.В.Огородник, Ю.О.Федів; За ред.. Г.І.Волинки. – К., 1999. – 624 с.
8. Гегель Г.В.Ф. Лекции по истории философии. – СПб, 2001. – Кн.1. – С. 69-158.
9. Горак Г.І. Філософія. Курс лекцій – К., 1998. – 272 с.
10. Захара І. С. Лекції з історії філософії. – Львів: Видавництво ЛБА, 1997.
11. Ильин В. История философии: Учеб. Для вузов. – Спб., 2003.
12. История философии / Под ред. Ч. С. Кирвеля. – Минск, 2001.
13. История философии в кратком изложении / Пер. с чеш. И.И.Богута – М.: Мысль, 1991. – 590 с.
14. История философии: Энциклопедия. – Мн.: Интерпрессервис; Книжный Дом. 2002. – 1376 с.
15. Історія філософії: Підручник / Ярошовець В.І., Бичко І.В., Бугров В.А. та ін.; за ред. В.І.Ярошовця. – К.: Вид. ПАРАПАН, 2002. – 774 с.
16. Історія філософії: Підручник для вищої школи. – Х.: Прапор, 2003.
17. Канке В. А. История философии. Мыслители, концепции, открытия: Учебное пособие. – М.: Логос, 2005.
18. Канке В. А. Философия. Исторический и систематический курс: Учебник для вузов. – М., 1996.
19. Кирхнер Ф. История философии с древнейшего до настоящего времени. – Спб., 1902.

20. Кондзьолка В.В. Філософія і її історія. – Львів, 1996. – С. 3-89.
21. Краткий очерк истории философии / Под ред. М. Т. Иовчука и др. – 4-е изд. – М.: Мысль, 1981.
22. Кремень В. Г. Філософія: мислителі, ідеї, концепції: Підручник / В. Г. Кремень, В. В. Ільїн. – К.: Книга, 2005.
23. Кунцман П., Буркард Ф.-П., Відман Ф. Філософія: dtv-Atlas: Пер. з 10-го нім. вид. / Наук. ред. Пер. В. П. Розумний. – К.: Знання-Прес, 2002.
24. Петрушенко В. Л. Курс лекцій. Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти I–IV рівнів акредитації. – К.: “Каравела”; Львів: “Новий світ–2000”, 2001.
25. Подольська Є. А. Філософія. Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006.
26. Причепій Є. М., Черній А. М., Гвоздицький В. Д. та ін. Філософія: посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Вид. центр “Академія”, 2001.
27. Сморгж Л. О. Філософія: Навч. посібник. – К.: Кондор, 2004.
28. Татаркевич В. Історія філософії. – У 3-х т. – Львів, 1997.
29. Философский энциклопедический словарь. – М., 1983.
30. Філософія. Курс лекцій: Навч. посібник. / Бичко І.В., Табачковський В.Г. та ін. - 2-е вид. - К.: Либідь, 1994. - 576 с.
31. Філософія: Навч. Посіб. / За ред. І.Ф.Надольного. - К.: Вікар, 1999. - 624 с.
32. Філософія: Підруч. / Г. А. Заїченко, В. М. Сагатовський, І. І. Кальний та ін./ За ред. Г. А. Заїченка та ін. – К.: Вища шк., 1995.
33. Хамар У. В. Історія філософії: Курс лекцій. – Львів, 2008. – 360 с.
34. Щерба С. П., Загладь О. А., Тофтул М. Т. та ін. Вступ до філософії (стислий виклад). – К.: МАУП, 2002.
35. Ярошовець В. І., Бичко І. В. та ін. Історія філософії. – К., 2002.

ТЕМАТИКА ОГЛЯДОВИХ ЛЕКЦІЙ З ІСТОРІЇ ФІЛОСОФІЇ ДЛЯ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

№ з/п	Назва, план лекції, рекомендована література	Кількість годин - 8
1.	<p>Антична філософія</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Становлення філософії у Стародавній Греції. 2. Класичний період Античної філософії. 3. Основні філософські школи в період Еллінізму і Римської імперії. <p><i>Література:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Захара І. С. Лекції з історії філософії. – Львів, 1996. 2. Історія філософії: Підручник / Ярошовець В.І., Бичко І.В., Бугров В.А. та ін.; за ред. В.І.Ярошовця. – К.: Вид. ПАРАПАН, 2002. – 774 с. 3. Кондзьолка В. В. Нариси історії античної філософії. – Львів, 1993. 4. Хамар У.В. Історія філософії: Курс лекцій. – Львів: Ініціатива, 2008. – С.101-149. 5. Целлер Э. Очерк истории греческой философии. – СПб., 1996. 	2
2.	<p>Середньовічна філософія</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Становлення філософії Середньовіччя. 2. Патристика (апологети, каппадокійські отці церкви). 	2

	<p>3. Схоластична філософія. 4. Філософія епохи Відродження.</p> <p>Література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Горфункель А. Х. Гуманізм и натурфілософія італійського Відродження. – М., 1986. 2. Гусев В. А. Історія західноєвропейської філософії XV-XVII ст. – К., 1992. 3. Кондзьолка В. В. Історія середньовічної філософії. – Львів, 2001. 4. Пашук А. Нариси з історії філософії Середніх віків: навчальний посібник. – Львів, 2007. 5. Хамар У.В. Історія філософії: Курс лекцій. – Львів: Ініціатива, 2008. – С.149-198. 6. Чанышев А. Н. Курс лекцій по древней и средневековой философии. – М., 1991. 	
3.	<p>Філософія Нового часу</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика філософії Нового часу. 2. Емпіризм і філософський матеріалізм Френсіса Бекона. 3. Раціоналізм Рене Декарта. Дедуктивний метод наукового дослідження. 4. Еволюція філософських систем. 5. Німецька філософія XVIII – XIX ст.: філософське вчення І. Канта, об'єктивний ідеалізм Гегеля, антропологічний матеріалізм Фюєрбаха. <p>Література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кузнецов В. Н., Мееровский Б.В., Грязнов А.В. Западноевропейская философия XVIII века. – М., 1986. 2. Нарский И. С. Западноевропейская философия XVII века. – М., 1974. 3. Нарский И.С. Западноевропейская философия XIX века. – М., 1976. 4. Стратон Р. Коротка історія новітньої філософії. Від Декарта до Вітгенштайна. – К, 1998. 5. Хамар У.В. Історія філософії: Курс лекцій. – Львів: Ініціатива, 2008. – С.226-334. 	2
4.	<p>Європейська філософія XIX-XXI ст.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Філософія діалектичного матеріалізму: Карл Маркс і Фрідріх Енгельс. 2. Філософія позитивізму. Характерні риси філософії позитивізму. Головні етапи позитивізму, представники. 3. Філософія існування. Основні представники. <p>Література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Захара І. С. Лекції з історії філософії. – Львів: Видавництво ЛБА, 1997. 2. Історія філософії: Підручник / Ярошовець 	2

	<p>В.І., Бичко І.В., Бугров В.А. та ін.; за ред. В.І.Ярошовця. – К., 2002.</p> <p>3. Хамар У.В. Історія філософії: Курс лекцій. – Львів: Ініціатива, 2008. – С.334-358.</p>	
--	---	--

**ТЕМАТИКА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ З ІСТОРІЇ ФІЛОСОФІЇ
ДЛЯ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ**

№ з/п	Назва, план семінарського заняття, рекомендована література	Кількість годин - 4
1.	<p>Діалог Платона «Федон»</p> <ol style="list-style-type: none"> Еволюція філософських поглядів Сократа та розвиток його поглядів у філософії Платона. Відношення душі й тіла, життя й смерті; суть правильного життя (життя філософа). Чотири докази безсмертя душі. Етичні й космологічні уявлення у зв'язку з філософськими. <p><i>Джерела:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Платон. Діалоги. – К., 1995. Платон. Діалог «Федон» // Всесвіт. – 1992. – №8. <p><i>Література:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Асмус В. Ф. Античная философия. – М., 1999. – С. 123 – 172. Виндельбанд В. История древней философии. – К., 1995. Кондзьолка В. В. Нариси з історії античної філософії. – Львів, 1993. – С. 151 – 184. Лосев А. Ф. Федон // Платон. Собр. соч. в 3-х т. – Т. 2. – С. 415 – 428. Філософія: dtv-Atlas. – К., 2002. – С. 39 – 45. 	2
2.	<p>Тіт Лукрецій Кар. «Про природу речей»</p> <ol style="list-style-type: none"> Структура існуючого. Обґрунтування чинності атомістичного пояснення будови світу. Обґрунтування вічності й нескінченності матеріального світу; минушості речей. Уявлення про людину і душу. Теорія пізнання Лукреція Кара. Лукрецій про сенс життя, щастя та потребу подолання необґрунтованих страхів. <p><i>Джерела:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Кар Т. Л. Про природу речей. – К., 1988. <p><i>Література:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Вступ до філософії: Історико-філософська пропедевтика: Підручник // Г. І. Волинка, В. І. Гусев, І. В. Огородник, Ю. О. Федів / За ред. Г. І. Волинки. – К., 1999. – С. 139 – 144. Лукреций. О природе вещей. Т. II. Статьи, комментарии, фрагменты Эпикура и Эмпедокла / Сост. Ф. А. Петровский. – М., 1947. – 698 с. 	2

3. Чанышев А. Н. Курс лекций по древней и средневековой философии. – М., 1991. – С. 230 – 264.	
--	--

ТЕМИ РЕФЕРАТИВ З ІСТОРІЇ ФІЛОСОФІЇ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Тема 1. Філософія і світогляд. Типи світоглядів

Рекомендована література

1. Дильтей В. Типы мировоззрения и обнаружение их в метафизических системах // Культурология XX век. Антология. – М., 1995.
2. Історія філософії: Підручник / Ярошовець В.І., Бичко І.В., Бугров В.А. та ін.; за ред. В.І.Ярошовця. – К.: Вид. ПАРАПАН, 2002. – 774 с.
3. Філософія: Навч. Посіб. /За ред. І.Ф.Надольного. - К.: Вікар, 1999. - 624 с.
4. Філософія: Підруч. / Г. А. Заїченко, В. М. Сагатовський, І. І. Кальний та ін./ За ред. Г. А. Заїченка та ін. – К.: Вища шк., 1995.
5. Шинкарук В.І. Предмет та завдання історії філософії як науки. – К., 1957.

Тема 2. Відтворення філософських уявлень у міфології та релігійних віруваннях у Стародавньому Єгипті та Межиріччі

Рекомендована література

1. Антология мировой философии: В 4 т. – М., 1969. – Т.1. – Ч.1.
2. Жданов В.В. Проблема времени в древнеегипетской мысли // Вопросы философии, № 2, 2003. – С. 152–160.
3. Камнев О.А. Мораль, нравственность и этика древнеегипетского общества (на материалах "Поучения Птаххотепа") // Древний Египет и христианство (К 2000-летию христианства): Материалы научной конференции 30.10.2000–2.11.2000. – М., 2000. – С. 62–70.
4. Конрад М. Нарис історії стародавньої філософії. – Рим, 1974.
5. Коростовцев М.А. Были ли начала материалистического мировоззрения в древнем Египте? // Переднеазиатский сборник. III. История и филология стран древнего Востока. – М., 1979. – С. 142–149.
6. Крижанівський О. Релігія, міфологія, література, архітектура і мистецтво Стародавнього Єгипту // Історія в школах України. – 2006. – №2. – С.43-45.
7. Крижанівський О. Стародавня Месопотамія: релігійно-міфологічні уявлення, література, архітектура та мистецтво // Історія в школах України. – 2006. – №4. – С.45-47.

Тема 3. Уявлення про світ у Ведах та Упанішадах

Рекомендована література

1. Бродов В. В. Истоки философской мысли Индии. Йога. – М., 1990.
2. Бонгард-Левин Г.М. Древнеиндийская цивилизация: Философия, наука, религия. – М., 1980.
3. Древнеиндийская философия. Начальный период. – М., 1972.
4. Луцишина О.А. Уявлення про людину в Рігведі. – К.: Основа, 2005.
5. Чаттопадхья Д. История индийской философии. – М., 1966.
6. Упанишады. – М, 2000.

Тема 4. Філософія шкіл «н'я», «веданта», «міманса»

Рекомендована література

1. Мюллер Макс. Шесть систем индийской философии: пер. с англ. – М., 1995.
2. Радхакришнан С. Индийская философия: пер. с англ. – СПб., 1994.
3. Чанышев А. Н. Курс лекций по древней философии. – М., 1981.

Тема 5. Роль першої «культурної революції» в Стародавньому Китаї на долю китайської філософії

Рекомендована література

1. Быков Ф. С. Зарождение общественно-политической и философской мысли в Китае. – М., 1966.
2. История китайской философии: Пер. с кит. / Общ. ред и послесл. М.Л.Титаренко. – М.: Прогресс, 1989. – 552 с.
3. История Китая с древнейших времен до наших дней. – М., 1974.

Тема 6. Діяльність «молодших софістів»

Рекомендована література

1. Брагінець А. С. Нариси історії філософії. – Львів, 1967.
2. Гиляров Г.А. Греческие софисты. – М., 1888.
3. Диоген Лаэртский. О жизни, учениях и изречениях знаменитых философов. – М., 1986.
4. Кондзьолка В. В. Нариси історії античної філософії. – Львів, 1993.
5. Фрагменты ранних греческих философов. – М., 1989. – Ч.1.: От эпических теокосмогоний до возникновения атомистики.

Тема 7. Малі сократичні школи: кініки, кіренаїки, мегарики

Рекомендована література

1. Кондзьолка В. В. Нариси історії античної філософії. – Львів, 1993.
2. Нахов И.М. Философия киников. – М., 1982.
3. Реале Дж., Антисери Д. Западная философия от истоков до наших дней. – Т.1. – Античность. – Спб., 1994.

Тема 8. Суспільно-політичні погляди Платона. Вчення про державу

Рекомендована література

1. Кондзьолка В.В. Платон: філософія Добра. – Львів, 1997.
2. Лосев А.Ф. Софисты, Сократ, Платон. – М., 1974.
3. Лосев А.Ф., Тахо-Годи А.А. Платон. Аристотель. – М., 1993.
4. Платон и его эпоха. – М., 1979.
5. Соловьев В.С. Жизненная драма Платона // Соч.: В 3-х т. – М., 1990. – Т.2.
6. Хайдеггер М. Учение Платона об истине // Время и бытие: Статьи и выступления: Пер. с нем. – М., 1993.
7. Строгецкий В.М. Греческая историческая мысль классического и эллинистического периодов об этапах развития афинской демократии. – Горький, 1987.

Тема 9. Вчення Арістотеля про державу

Рекомендована література

1. Кондзьолка В. В. Нариси історії античної філософії. – Львів, 1993.
2. Лосев А.Ф., Тахо-Годи А.А. Платон. Аристотель. – М., 1993.
3. Луканин Р.К. «Органон» Аристотеля. – М., 1984.
4. Ханин Д.М. Искусство как деятельность в эстетике Аристотеля. – М., 1986.
5. Строгецкий В.М. Греческая историческая мысль классического и эллинистического периодов об этапах развития афинской демократии. – Горький, 1987.

Тема 10. Етичне вчення Арістотеля, вчення про чесноти

Рекомендована література

1. Воронина Л.А. Основные эстетические категории Аристотеля. – М., 1975.
2. Кондзьолка В. В. Нариси історії античної філософії. – Львів, 1993.
3. Лосев А.Ф., Тахо-Годи А.А. Платон. Аристотель. – М., 1993.
4. Луканин Р.К. «Органон» Аристотеля. – М., 1984.
5. Ханин Д.М. Искусство как деятельность в эстетике Аристотеля. – М., 1986.

Тема 11. Філософія шкіл елліністичної доби: академіки, перипатетики

Рекомендована література

1. Дилон Дж. Средние платоники. – СПб., 2002.
2. Кондзьолка В. В. Нариси історії античної філософії. – Львів, 1993.
3. Целлер Э. Очерк истории греческой философии. – СПб., 1996.

Тема 12. Філософські школи доби Римської імперії: стоїцизм, скептицизм, еkleктицизм

Рекомендована література

1. Конрад М. Нарис історії стародавньої філософії. – Рим, 1974.
2. Римские стоики: Сенека. Эпиктет. Марк Аврелий. – М., 1995.
3. Секст Эмпирик. Три книги пирроновых положений // Соч.: В 2-х т. – М., 1976. – Т.2.
4. Сенека. Моральні листи до Луцілія. – К., 1996.
5. Степанова А. С. Философия древней Стои. – СПб., 1995.

Тема 13. Вчення Томи Аквінського про людину і суспільство

Рекомендована література

1. Боргош Ю. Фома Аквинский. – М., 1975.
2. Карсавин Л.П. Святые отцы и учителя церкви. – М., 1994.
3. Свежавски С. Святой Фома, прочитанный заново // Символ. – Париж, 1995. - №33.
4. Фома Аквинский. 16 рекомендаций для приобретения сокровищ знания // Следы. – К., 1999. – №2. – С.39.
5. Фома Аквинский. Сочинения. – М., 2002.

Тема 14. Філософія Вільяма Оккама

Рекомендована література

1. Кондзьолка В. В. Історія середньовічної філософії. – Львів, 2001.
2. Пашук А. Нариси з історії філософії Середніх віків: навчальний посібник. – Львів, 2007.
3. Уильям Оккам. Избранное. – М., 2002.

Тема 15. Гуманізм Лоренцо Валли

Рекомендована література

1. Баткин Л. М. Итальянские гуманисты: стиль жизни и стиль мышления. – М., 1978.
2. Брагина Л. М. Социально-эстетические взгляды итальянских гуманистов. – М., 1983.
3. Ревякина Н.В. Творческий путь Лоренцо Валлы и его философское наследие // Лоренцо Валла. Об истинном и ложном благе. О свободе воли. – М., 1989. – С. 5-64.
4. Хоментовская А.И. Лоренцо Валла – великий итальянский гуманист. – М.-Л., 1964.

Тема 16. Полемічні школи аристотелізму доби Відродження: аверроїсти й олександристи

Рекомендована література

1. Горфункель А. Х. Гуманизм и натурфилософия итальянского Возрождения. – М., 1986.
2. Горфункель А. Х. Философия эпохи Возрождения. – М., 1980.
3. Гусев В. А. Історія західноєвропейської філософії XV-XVII ст. – К., 1992.
4. Из истории культуры средних веков и Возрождения. – М., 1976.

Тема 17. Розвиток нового природознавства періоду Відродження: Микола Коперник, Йоганн Кеплер, Галілео Галілей

Рекомендована література

1. Гребенников Е. А. Николай Коперник. – М., 1982.
2. Коперник Н. О вращении небесных сфер. – М., 1964.
3. Кун Т. Структура научных революций. – М., 1977.
4. Рутенбург В. И. Титаны Возрождения. – Л., 1976.
5. Соколов В. В. Очерки философии эпохи Возрождения. – М., 1962.

Тема 18. Соціально-політичні доктрини Ренесансу: утопічні концепції Томаса Мора і Томмазо Кампанелли

Рекомендована література

1. Горфункель А.Х. Томмазо Кампанелла. – М., 1969.
2. Гусев В. А. Історія західноєвропейської філософії XV-XVII ст. – К., 1992.
3. Кудрявцев О.Ф. Ренессансный гуманизм и Утопия. – М., 1991.
4. Мор Т., Кампанелла Т. Утопия. Місто сонця. – К., 1988.
5. Соколов В. В. Очерки философии эпохи Возрождения. – М., 1962.

Тема 19. Філософія Томаса Гоббса

Рекомендована література

1. Гоббс Т. Левіафан / Пер. з англ. – Р.Димерець, Н.Іванова, Є.Мірошниченко, В.Єрмоленко. – К.: Дух і Літера, 2000.
2. Гоббс Томас. Бегемот. – Київ, 1996.
3. Гусев В. І. Історія західноєвропейської філософії XV-XVII ст. – К., 1994.
4. Скратон Р. Коротка історія новітньої філософії: Від Декарта до Вітгенштайна. – Київ, "Основи", 1998. – 331 с.

Тема 20. Філософська система Джона Локка

Рекомендована література

1. Джон Локк. Два трактати про врядування. – Київ, "Основи", 2001.
2. Джон Локк. Розвідка про людське розуміння. У 4-х книгах. – "Акта", 2002.
3. Кузнецов В.Н., Мееровский Б.В., Грязнов А.Ф. Западноевропейская философия XVIII в. – М., 1986.
4. Лазарев В. В. Становление философского сознания Нового времени. – М., 1987.

Тема 21. Моральна система Шефтсбері

Рекомендована література

1. Гусев В.І. Історія західноєвропейської філософії XV-XVII ст. – К., 1994.
2. Кузнецов В. Н., Мееровский Б.В., Грязнов А.В. Западноевропейская философия XVIII века. – М., 1986.
3. Культура эпохи Просвещения. – СПб.-М., 1993.
4. Некоторые характеристики философии эпохи Просвещения. – М., 1989.
5. Рассел Б. Історія західної філософії. – К., 1995.

Тема 22. Філософське вчення Монтеस्क'є

Рекомендована література

1. Кузнецов В. Н. Французский материализм XVIII века. – М., 1981.
2. Момджян Х. М. Французское Просвещение XVIII века. – М., 1983.
3. Рассел Б. Історія західної філософії. – К., 1995.

Тема 23. Теорія виховання Гельвеція

Рекомендована література

1. Гельвецій К.А. Про людину, її розумові здібності та її виховання. – К., 1994.
2. Коломиец Т.А. Концепция человека во французском материализме XVIII века. – К., 1978.
3. Рассел Б. Історія західної філософії. – К., 1995.

Тема 24. Філософія просвітництва в Німеччині

Рекомендована література

1. Жучков В. А. Немецкая философия эпохи раннего Просвещения (конец XVII–первая четверть XVIII в.). – М., 1989.
2. Кузнецов В. Н., Мееровский Б.В., Грязнов А.В. Западноевропейская философия XVIII века. – М., 1986.

3. Нарский И.С. Западноевропейская философия XIX века. – М., 1976.

Тема 25. Моральна філософія Канта. Максими, закони, імперативи. Поняття свободи
Рекомендована література

1. Асмус В.Ф. Этика Канта // Кант И. Соч.: В 6-ти т. – М., 1975. – Т.4. – Ч.1. – С.5-65.
2. Афанасьев М.Н. Эстетика Канта. – М., 1975.
3. Геллер И.З. Личность и жизнь Канта (Опыт характеристики). – Петербург, 1923.
4. Кузнецов В. Н. Немецкий классический идеализм. – М., 1989.
5. Кузнецов В.Н. Немецкая классическая философия второй половины XVIII - начала XIX века. – М., 1989. – С.126-159

Тема 26. Учення про людину Людвіга Фейєрбаха

Рекомендована література

1. Булгаков С.Н. Религия человекобожия у Л.Фейербаха. // Булгаков С.Н. Избр.произв. – М., 1993. – Т.1. – С.162-221.
2. Кушаков Ю. Апология Фейербаха // Київський національний університет. – Вісник. – Філософія. Політологія, 2002. – Вип. 38-41.
3. Кушаков Ю. Вогняний потік (До двохсотліття від дня народження Л. Фейєрбаха) // Філософська думка. – 2004. – № 6.
4. Кушаков Ю.В. Историко-философская концепция Л.Фейербаха. Теория, методология, конкретные результаты. – К., 1981.
5. Любутин К.Н. Фейербах: философская антропология. – Свердловск, 1988.

Тема 27. Філософія трагедії Г.Зіммеля

Рекомендована література

1. Авенариус Р. Человеческое понятие о мире. – СПб., 1907.
2. Зотов А.Ф., Мельвиль Ю.К. Буржуазная философия середины XIX – начала XX века. – М., 1988.
3. Ионин Л.Г. Георг Зиммель – социолог. – М., 1981.

Тема 28. Екзистенційна філософія Карла Ясперса

Рекомендована література

1. Больнов О. Ф. Философия экзистенциализма. – СПб., 1999.
2. Бычко И.В. В лабиринтах свободы. – М., 1976.
3. Ясперс К. Смысл и назначение истории. – М., 1991.

Тема 29. Філософія Альбера Камю

Рекомендована література

1. Камю А. Бунтующий человек.– М., 1990.
2. Больнов О. Ф. Философия экзистенциализма. – СПб., 1999.
3. Бычко И.В. В лабиринтах свободы. – М., 1976.

Тема 30. Філософське вчення Вільяма Джеймса

Рекомендована література

1. Джеймс У. Введение в философию // Джеймс У. Введение в философию. Рассел Б. Проблемы философии. – М., 2000. – С. 3 - 152.
2. Джеймс У. Воля к вере и другие очерки популярной философии // Джеймс У. Воля к вере. – М., 1997. – С.3-206.
3. Джеймс У. Многообразие религиозного опыта. – М., 1992.
4. Джеймс У. Прагматизм. – К., 1995.
5. Джеймс У. Прагматизм. Новое название для некоторых старых методов мышления // Джеймс У. Воля к вере. – М., 1997. – С.207-324.
6. Джеймс У. Что такое прагматизм // Вестн. Москов. ун-та. – Сер. фил. – 1993. – №3.

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ «ІСТОРІЯ ФІЛОСОФІЇ»

БАЗОВА

1. Антология мировой философии. В 4 т. – М., 1969–1971.
2. Бичко А.К., Бичко І.В., Табачковський В.Г. Історія філософії: Підручник. - К.: Либідь, 2001. - 408 с.
3. Введение в философию: Учебник для вузов: В 2 ч./ Под общ. Ред. И. Т. Фролова. – М., 1989. – Ч.1. – Разд. 1.
4. Волинка Г. І., Гусев В. І., Мозгова Н. Г. та ін. Історія філософії в її зв'язку з освітою: Підручник. За ред. Г. І. Волинки. – К.: Каравела, 2006.
5. Вступ до філософії: Історико-філософська пропедевтика: Підручник / Г.І.Волинка, В.І.Гусев, І.В.Огородник, Ю.О.Федів; За ред.. Г.І.Волинки. – К., 1999. – 624 с.
6. Гегель Г.В.Ф. Лекции по истории философии. – СПб, 2001. – Кн.1. – С. 69-158.
7. Горфункель А. Х. Гуманизм и натурфилософия итальянского Возрождения. – М., 1986.
8. Горфункель А. Х. Философия эпохи Возрождения. – М., 1980.
9. Гусев В. А. Історія західноєвропейської філософії XV-XVII ст. – К., 1992.
10. Захара І. С. Лекції з історії філософії. – Львів: Видавництво ЛБА, 1997.
11. Ильин В. История философии: Учеб. Для вузов. – Спб., 2003.
12. История философии в кратком изложении / Пер. с чеш. И.И.Богута – М.: Мысль, 1991. – 590 с.
13. Історія філософії: Підручник / Ярошовець В.І., Бичко І.В., Бугров В.А. та ін.; за ред. В.І.Ярошовця. – К.: Вид. ПАРАПАН, 2002. – 774 с.
14. Кондзьолка В. В. Нариси історії античної філософії. – Львів, 1993.
15. Кондзьолка В.В. Філософія і її історія. – Львів, 1996. – С. 3-89.
16. Краткий очерк истории философии / Под ред. М. Т. Иовчука и др. – 4-е изд. – М.: Мысль, 1981.
17. Кремень В. Г. Філософія: мислителі, ідеї, концепції: Підручник / В. Г. Кремень, В. В. Ільїн. – К.: Книга, 2005.
18. Кузнецов В.Н. Немецкая классическая философия второй половины XVIII - начала XIX века. – М., 1989.
19. Нарский И. С. Западноевропейская философия XVII века. – М., 1974.
20. Нарский И. С. Западноевропейская философия XVIII века. – М., 1973.
21. Пашук А. Нариси з історії філософії Середніх віків: навчальний посібник. – Львів, 2007.
22. Петрушенко В. Л. Курс лекцій. Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти I–IV рівнів акредитації. – К.: “Каравела”; Львів: “Новий світ–2000”, 2001.
23. Подольська Є. А. Філософія. Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006.
24. Рассел Б. Історія західної філософії. – К., 1995.
25. Реале Дж., Антисери Д. Западноевропейская философия от истоков до наших дней. – СПб., 1995. – Т.3.
26. Скратон Р. Коротка історія новітньої філософії: Від Декарта до Вітгенштайна. – Київ, «Основи», 1998. – 331 с.
27. Соколов В.В. Европейская философия XV– XVII веков. – М., 1984.
28. Татаркевич В. Історія філософії. – У 3-х т. – Львів, 1997.
29. Философский энциклопедический словарь. – М., 1983.
30. Філософія Стародавнього світу: Читанка з історії філософії: у 6 кн./ За ред. Г. І. Волинки. – К., 1992. – Кн.1.
31. Філософія: Навч. Посіб. /За ред. І.Ф.Надольного. - К.: Вікар, 1999. - 624 с.
32. Філософія: Підруч. / Г. А. Заїченко, В. М. Сагатовський, І. І. Кальний та ін./ За ред. Г. А. Заїченка та ін. – К.: Вища шк., 1995.
33. Хамар У. В. Історія філософії: Курс лекцій. – Львів, 2008. – 360 с.

34. Хамар У. Практикум з історії філософії. – Львів, 2005. – 196с.
35. Хамар У., Кондзьолка В. Світ філософії. – Львів, 2008. – 370.
36. Ярошовець В. І., Бичко І. В. та ін. Історія філософії. – К., 2002.

ДОПОМІЖНА

1. Андрущенко В. П. Історія соціальної філософії. – К., 2000.
2. Асмус В.Ф. Историко-философские этюды. – М., 1984.
3. Богомолов А. С., Ойзерман Т. И. Основы теории историко-философского процесса. – М., 1983.
4. Бойченко І. В., Бойченко М. І. Філософія: Навч. посібн. для дистанц. навч. – К.: Університет “Україна”, 2004.
5. Вандишев В. М. Філософія. Екскурс в історію вчень і понять: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2005.
6. Вандишев В. М. Філософія. Ч. 1. Историко-философський вступ: Конспект лекцій. Ч. 2. Антропологія. Гносеологія. Соціологія. – Суми: Вид-во СумДУ, 2000.
7. Горак Г.І. Філософія. Курс лекцій – К., 1998. – 272 с.
8. Горський В.С. Историко-философское истолкование текста. – К., 1981.
9. Горський В.С. Соціальне середовище та історико-філософський процес. – К., 1969.
10. Горський В.С. Філософія в українській культурі: (методологія та історія): Філософ. нариси. – К., 2001.
11. Гусев В. І. Вступ до метафізики: Навч. посібник. – К., 2004.
12. История философии / Под ред. Ч. С. Кирвеля. – Минск, 2001.
13. Історія філософії: Підручник для вищої школи. – Х.: Прапор, 2003.
14. Канке В. А. История философии. Мыслители, концепции, открытия: Учебное пособие. – М.: Логос, 2005.
15. Канке В. А. Философия. Исторический и систематический курс: Учебник для вузов. – М., 1996.
16. Кессиди Ф.Х. От мифа к логосу. – СПб., 2003.
17. Кирхнер Ф. История философии с древнейшего до настоящего времени. – СПб., 1902.
18. Кувакин В. А. Что такое философия? Сущность, закономерности развития и принципы разработки. – М., 1989.
19. Кунцман П., Буркард Ф.-П., Відман Ф. Філософія: dtv-Atlas: Пер. з 10-го нім. вид. / Наук. ред. Пер. В. П. Розумний. – К.: Знання-Прес, 2002.
20. Лешкевич Т. Г. Философия. Вводный курс. – М., 1998.
21. Малинин В.А. Теория истории философии // Наука и ее проблемы. – М., 1976.
22. Мамардашвили М. К. Как я понимаю философию. – М., 1982.
23. Моисеева Н. А., Сороковикова В.И. Философия: Краткий курс. – СПб.: Питер, 2006.
24. Ортега-и-Гассет. Что такое философия. – М., 1990.
25. Павленко Ю. В. Зародження філософії (історико-культурний нарис)// Філософська і соціологічна думка. – 1989. – № 11.
26. Причепій Є. М., Черній А. М., Гвоздицький В. Д. та ін. Філософія: посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Вид. центр “Академія”, 2001.
27. Сморгж Л. О. Філософія: Навч. посібник. – К.: Кондор, 2004.
28. Философия. Основные идеи и принципы: Популярный очерк // Под общ. ред. А. К. Ракитова. – М., 1990.
29. Философия: учебное пособие / под ред. А. С. Глушака, Ю. Ф. Сафонова, А. А. Чемшита. – Киев: Украинский центр духовной культуры, 1999.
30. Філософія. Курс лекцій: Навч.посібник. / Бичко І.В., Табачковський В.Г. та ін. - 2-е вид. - К.: Либідь, 1994. -576 с.
31. Чанышев А. Н. Начало философии. – М., 1992.
32. Шинкарук В.І. Предмет та завдання історії філософії як науки. – К., 1957.

33. Щерба С. П., Загладь О. А., Тофтул М. Т. та ін. Вступ до філософії (стислий виклад). – К.: МАУП, 2002.
34. Ярошевець В.І. Методологічна рефлексія історико-філософського процесу // Наукові записки КНУТШ. Філософський факультет. – К., 2004. – Т.12. – С. 206-214.
35. Ясперс К. Введение в философию // Путь в философию. Антология. – М., 2001.
36. Ясперс К. Всемирная история философии. Введение. – СПб., 2000. – С. 59-98.
37. Blackburn Simon. The Oxford dictionary of philosophy. – Oxford UP, 1996. – 418 p.
38. Encyclopedia of philosophy / Donald M. Borchert (ed.in chief). – Thomson Gale, 2006.
39. History of Philosophy. – Harper Perennial. A Divis.o., 1993. – 433 с.
40. The Oxford illustrated history of Western philosophy / ed. by Anthony Kenny. – BCA, 1994. – 407 p.

